

บทที่ 2

อบายภูมิ



เนื้อหาบทที่ 2

อบายภูมิ



2.1 นิรยภูมิ

- 2.1.1 มหานรค
- 2.1.2 อุตสนนรค (นรคขุมบรืวาร)
- 2.1.3 ยมโลกนรค
- 2.1.4 โลกัณตนรค (นรคขุมพิเศษ)

2.2 เปตติวิสยภูมิ

- 2.2.1 ความหมายเปตภูมิ
- 2.2.2 ที่ตั้งและชนิดของเปรต
- 2.2.3 ชนิดของเปรต
- 2.2.4 รายละเอียดเปรต 12 ตระกูล
- 2.2.5 กรณศึกษาเรื่องเปรต
- 2.2.6 เปรตที่รับส่วนบุญได้
- 2.2.7 เปรตที่รับส่วนบุญไม่ได้
- 2.2.8 เหตุที่ทำให้เกิดเป็นเปรต

2.3 อสุรกายภูมิ

- 2.3.1 ที่ตั้งของอสุรกายภูมิ
- 2.3.2 ลักษณะความเป็นอยู่ของอสุรกาย
- 2.3.3 เหตุที่ทำให้เกิดเป็นอสุรกาย
- 2.3.4 ความแตกต่างระหว่างเปรตกับอสุรกาย

2.4 ตีรจณภูมิ

- 2.4.1 ที่ตั้งของตีรจณภูมิ
- 2.4.2 ความเป็นอยู่ของสัตว์เดียรจณ
- 2.4.3 ประเภทของสัตว์เดียรจณ
- 2.4.4 เหตุที่ทำให้เกิดเป็นสัตว์เดียรจณ



1. นิรยภูมิ หรือ นรก จัดอยู่ในอบายภูมิอันดับที่ 1 เป็นดินแดนที่ปราศจากความสุขสบาย ลัตว์ที่ตกลงไปสู่นรก เพราะบาปกรรมชั่วที่ตนกระทำไว้เป็นอาฉินกรรม เมื่อตกลงไปแล้วจะต้องได้รับความทุกข์ทรมานอย่างแสนสาหัสไม่มีเวลาว่างเว้นจากการลงทัณฑ์ทรมาน นรกมีที่ตั้งอยู่ใต้เขตรัฐภูมิ มีทั้งหมด 8 ชุมใหญ่ ที่เรียกว่า มหานรก และยังมีชุมบริวาร เรียกว่า อุสสทนรกอีก 128 ชุม มีนรกชุมย่อย ที่เรียกว่า ยมโลกอีก 320 ชุม ลัตว์ที่ใช้กรรมในมหานรกหมดแล้ว จะต้องมารับกรรมในอุสสทนรก และยมโลกต่อไป จนกว่าจะหมดกรรมที่ตนได้กระทำไว้

2. เปตติวิสัยภูมิ หรือ ภูมิเปรต จัดอยู่ในอบายภูมิอันดับที่ 2 เป็นดินแดนที่มีแต่ความเดือดร้อน อดอยาก ทิวกระหาย เปรตแบ่งออกเป็นหลายประเภท แต่ที่นิยมแบ่งกันมาก คือ เปรต 12 ตระกูล ที่อยู่ของเปรตนั้นมีอยู่ที่ชอกเขตรัฐภูมิ และมีปะปนอยู่กับมนุษย์โลกด้วย แต่เป็นภพที่ละเอียดกว่า เหตุที่ทำให้มาเป็นเปรตเพราะทำอกุศลกรรมประเภทตระหนี่ หวงแหนทรัพย์เป็นหลัก การเกิดเป็นเปรตนั้นมี 2 ลักษณะ คือ ผ่านมาจากมหานรก อุสสทนรก และยมโลก กับจากมนุษย์ผู้กระทำอกุศลกรรม ละโลกแล้วไปเกิดเป็นเปรต

3. อสุรกายภูมิ จัดอยู่ในอบายภูมิอันดับที่ 3 เป็นดินแดนที่ปราศจากความร่าเริง อสุรกายมีลักษณะคล้ายกับเปรตมาก แยกแยะได้ลำบาก และอยู่ในภพภูมิเดียวกันกับเปรต คือ ชอกเขตรัฐภูมิ มีรูปร่างที่ประหลาด เช่น หัวเป็นหมูตัวเป็นคน มีความเป็นอยู่ที่ยากลำบากเช่นเดียวกับเปรต คือ อยู่ด้วยความทิวกระหาย แต่หนักไปทางกระหายน้ำมากกว่าอาหาร ที่ต้องเกิดมาเป็นอสุรกายเพราะความโลภอยากได้ของผู้อื่นในทางมิชอบ

4. ตีรัจฉานภูมิ จัดอยู่ในอบายภูมิอันดับที่ 4 เป็นอบายภูมิอันดับสุดท้าย ที่มีความทุกข์ทรมานน้อยกว่าลัตว์ที่เกิดในนรก เปรต และอสุรกาย ที่ชื่อเดียรัจฉาน เพราะมีลำตัวไปทางขวาง ออกขนานกับพื้น และจิตใจก็ขวางจากหนทางพระนิพพานด้วย ที่อยู่ของลัตว์เดียรัจฉานนี้ อยู่ปะปนกับมนุษย์ทั่วไปที่เราเห็นสามารถแบ่งออกเป็น 4 ประเภท ตามจำนวนเท้าของลัตว์ ตั้งแต่ ลัตว์ไม่มีเท้า ลัตว์มี 2 เท้า ลัตว์มี 4 เท้า และลัตว์มีเท้ามากกว่า 4 ขึ้นไป

วัตถุประสงค์

1. เพื่อให้นักศึกษาสามารถอธิบายความหมาย สภาพความเป็นอยู่ และที่ตั้งของนรกแต่ละชุมได้อย่างถูกต้อง
2. เพื่อให้นักศึกษาสามารถอธิบายความหมาย ที่ตั้ง ประเภท ความเป็นอยู่ และเหตุที่ทำให้เป็นเปรตได้อย่างถูกต้อง
3. เพื่อให้นักศึกษาสามารถอธิบายความหมาย ที่ตั้ง ความเป็นอยู่ และเหตุที่ทำให้เป็นอสุรกายได้อย่างถูกต้อง
4. เพื่อให้นักศึกษาสามารถอธิบายความหมาย ที่ตั้ง ประเภท ความเป็นอยู่ และเหตุที่ทำให้เกิดเป็นลัตว์เดียรัจฉานได้อย่างถูกต้อง

ความนำ

ชีวิตในสังสารวัฏ เป็นชีวิตที่เสี่ยงภัยมาก เพราะเมื่อเราเกิดมาแล้ว หากอยู่ในสิ่งแวดล้อมที่ไม่เอื้ออำนวยต่อการสร้างชีวิตที่ดี เราอาจจะพลาดพลั้งไปทำบาปอกุศล เพราะขาดกัลยาณมิตรคอยชี้แนะหนทางแห่งการสร้างชีวิตที่ดี เมื่อละโลกไป แรงกรรมที่เรากระทำไว้อย่อมจะส่งผลให้เรามีโอกาสไปเกิดในอบายได้มาก

อบายภูมิ เป็นสถานที่สิงสถิตของชีวิตหลังความตายของปรโลกฝ่ายทุคติ เป็นดินแดนที่ปราศจากความสุข และเต็มไปด้วยความทุกข์ทรมาน ทั้งจากความร้อนของไฟนรก และจากการทรมานของ นายนิรยบาล ที่มีวิธีการลงโทษหลากหลายไม่ซ้ำรูปแบบ ทำให้สัตว์นรกได้รับความเจ็บปวดทุกข์ทรมานสุดจะบรรยาย

ชาวโลกทั้งหลายเมื่อมีชีวิตอยู่ ไม่ประกอบกุศลกรรม ทำแต่อกุศลกรรมเป็นประจำ ครั้นเมื่อใกล้จะละโลก ภาพไม่ดีที่ตนได้กระทำไว้มานปรากฏให้เห็น ทำให้จิตของเขาเศร้าหมอง เมื่อละจากอภัพมมนุษย์ ย่อมไปเกิดในอบาย ดังที่พระสัมมาสัมพุทธเจ้าตรัสไว้ใน พาลบัณฑิตสูตร¹ ว่า

“ดูก่อนภิกษุทั้งหลาย คนพาลนั้นแล ประพฤติทุจริตทางกาย ทางวาจา ทางใจแล้ว
เมื่อแตกกายทำลายขันธ ตายไปย่อมเข้าถึงอบาย ทุคติ วินิบาต นรก”

จากพุทธภาษิตนี้ แสดงให้เห็นถึงการทำความชั่วของมนุษย์ ทั้งทางกาย วาจา ใจ มีผลต่อการไปสู่อบาย นอกจากนี้ยังมีคำศัพท์ที่น่าสนใจอยู่ 4 คำ กล่าวคือ อบาย ทุคติ วินิบาต นรก ซึ่งจะขอนำคำศัพท์เหล่านี้มาขยายความให้นักศึกษาได้เข้าใจมากขึ้นดังนี้

คำว่า **อบายภูมิ** หมายถึง สถานที่ที่สัตว์เกิดแล้วไม่มีโอกาสกระทำกุศลกรรม เพราะเป็นแดนที่ปราศจากความเจริญ เป็นแดนบาปที่ความสุขไม่สามารถเจริญงอกงามได้แม้เพียงนิดเดียว มีแต่ความทุกข์ ล้วนๆ ทำให้ไม่สามารถสร้างกุศลได้

คำว่า **ทุคติ** คือ สถานที่ที่ต้องเสวยทุกข์อย่างเดียว และเป็นสถานที่ที่เกิดขึ้นมาเพราะกรรมชั่วร้ายของตนเองที่ทำได้ครั้งเป็นมนุษย์ ที่มีโทษมาก

คำว่า **วินิบาต** เป็นภูมิของพวกสัตว์ผู้ทำชั่ว เมื่อตกไปที่ภูมินี้ จะเป็นผู้ไร้อำนาจวาสนา หรือหมายถึงเป็นสถานที่ที่พวกสัตว์ผู้กำลังพินาศ มีอวัยวะน้อยใหญ่แตกกระจัดกระจายน่ากลัวมาก

ส่วนคำว่า **นิรยะ** หรือ **นรก** เป็นสถานที่ที่ไม่มีความสุข เป็นดินแดนที่ไร้ความยินดี มีแต่ความน่าหวาดเสียว น่าสะพรึงกลัวอยู่ตลอดเวลา เมื่อตกลงไปในนรกแล้ว ไม่มีสัตว์นรกตัวไหนอยากอยู่ในมหานรคนั้น

¹ พาลบัณฑิตสูตร, มัชฌิมนิคาย อุปริปินณาสก, มก. เล่ม 23 ข้อ 472 หน้า 150.

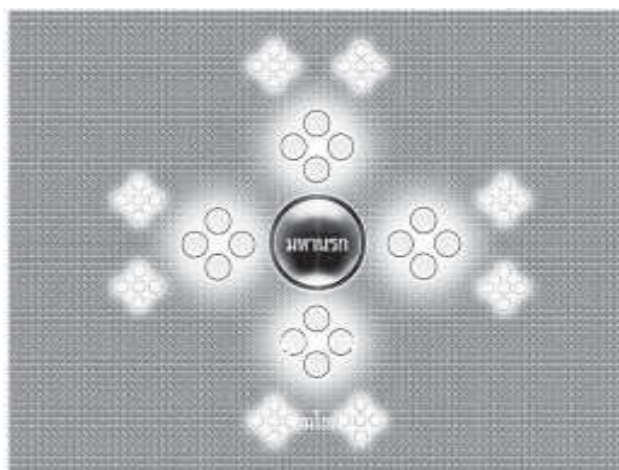
จากความหมายของศัพท์ที่กล่าวมาพอจะสรุปได้ว่า ศัพท์ทั้งหมดนั้นมีความหมายในลักษณะที่คล้ายคลึงกันคือ มุ่งไปในทางที่เสื่อม เป็นความทุกข์ทรมาน ไม่มีความเจริญ แต่ต่างกันในเรื่องรายละเอียด ตามสภาพการเสวยสุข ทุกข์ เช่น สัตว์เดียรัจฉาน จัดอยู่ในอบายภูมิ 4 แต่มีสัตว์เดียรัจฉานบางประเภท เช่น ครุฑ นาค ไม่จัดเป็นทุกคติภูมิ ไม่จัดเป็นวินิบาต เพราะไม่มีการถูกทำลายเหมือนเช่นสัตว์นรก และบางกลุ่มยังเสวยผลบุญอยู่บนสวรรค์ชั้นจาตุมหาราชิกา แต่ก็จัดอยู่ในกลุ่มสัตว์เดียรัจฉานเพราะไม่มีความเจริญ ไม่สามารถบรรลุมรรคผลนิพพานได้

สรุปว่า อบายภูมินี้ เป็นสถานที่ชดใช้กรรมของมนุษย์ ที่ได้กระทำความชั่วไว้เมื่อครั้งเป็นมนุษย์ ซึ่งไม่มีใครเลยที่จะหลีกเลี่ยงจากกฎแห่งกรรมนี้ไปได้ไม่ว่าเขาคนนั้นจะมีเชื้อชาติ ศาสนา หรือเผ่าพันธุ์ใดก็ตาม

ในบทนี้นักศึกษาจะได้เรียนรู้ สถานที่ตั้งของแต่ละภูมิ ลักษณะของการกระทำที่ทำให้ไปเกิดในแต่ละภูมิ และศึกษาสภาพความเป็นอยู่ของสัตว์ในแต่ละภูมิของฝ่ายทุกคติ อันประกอบด้วย นิรยภูมิ เปตติวิสัยภูมิ อสุรกายภูมิ และตริจฉานภูมิ เมื่อนักศึกษาได้ศึกษาแล้ว จะทำให้มีความเข้าใจลักษณะของแต่ละภูมิได้ชัดเจนยิ่งขึ้น

2.1 นิรยภูมิ

นิรยภูมิ หรือ โลกนรก หมายถึง โลกที่ไม่มีความสุขสบาย เป็นปรโลกฝ่ายทุกคติภูมิ ที่มีโทษแห่งการกระทำอกุศลหนักที่สุดในบรรดาอบายภูมิทั้งหลาย เป็นโลกที่เต็มไปด้วยความทุกข์ ล้วนๆ ปราศจากความสุขโดยสิ้นเชิง สัตว์ที่ไปเกิดอยู่ในโลกนรกนี้ไม่มีความสุขแม้สักนิดเดียว โลกนรกนี้มีอาณาเขตกว้างใหญ่ ไพศาลมาก แบ่งเป็นเขตๆ ใหญ่บ้าง เล็กบ้าง เรียกว่า “ขุม” สัตว์นรก



ที่บังเกิดขึ้นในแต่ละขุม จะได้รับทุกขเวทนาแตกต่างกัน แล้วแต่อกุศลกรรมที่ตัวเคยกระทำไว้ ในนิรยภูมินี้แบ่งออกเป็น 3 ประเภทใหญ่ๆ ได้แก่ มหานรก อุสสทนรก และยมโลก

นิรยภูมิ หรือ โลกนรกนี้ นักศึกษาจะต้องศึกษาเป็นลำดับแรก ให้เข้าใจเนื้อหาอย่างถ่องแท้ เพื่อให้เห็นลักษณะการกระทำที่จะนำไปเกิดในนรกแต่ละขุม จะได้ระมัดระวังการกระทำของเราในปัจจุบัน ที่เสี่ยงต่อการพลัดตกลงไปอยู่ในนรกนั้น

2.1.1 มหานรก

เรื่องของมหานรคนั้น ชาวโลกส่วนใหญ่ยังมีความเข้าใจที่ไม่ชัดเจน แม้ชาวพุทธเองก็ยังเข้าใจลัษณอยู่ เพราะเคยเห็นภาพตามฝาผนังอุโบสถตามวัดต่างๆ ในลักษณะของการปีนต้นไม้บ้าง การทรมานในกระทะทองแดงบ้าง หรือถูกเจ้าหน้าที่ในยมโลกลงทัณฑ์ในลักษณะต่างๆ บ้าง ซึ่งภาพที่เห็นส่วนใหญ่นั้นเป็นภาพของการลงโทษในยมโลกซึ่งเป็นนรกขุมย่อย จะเรียกว่า นรก อย่างที่เข้าใจกันในตอนต้นก็คงไม่ผิดนัก

แต่ก็ไม่ถูกทั้งหมด และเป็นความเข้าใจที่ยังไม่สมบูรณ์

การกระทำของมนุษย์ที่จะทำให้เกิดในมหานรกนั้น เป็นลักษณะอกุศลกรรม ทั้งทางกาย วาจา และใจ ที่ทำอย่างต่อเนื่องเป็นประจำ จนกระทั่งใกล้จะละโลก ภาพการกระทำชั่วเหล่านั้นมาปรากฏให้เห็น ทำให้คตินิมิตดำมืด แล้วถูกดูดเปลี่ยนภพไปยังมหานรกตามขุมต่างๆ ที่ตนกระทำอกุศลเป็นประจำ

ก. ความหมายของมหานรก

มหานรก แปลโดยพยัญชนะ หมายถึง **นรกขุมใหญ่ เป็นนิรยภูมิที่มีขนาดใหญ่ที่สุด และมีโทษหนักที่สุดตามลำดับขุม**

ข. ที่ตั้งของมหานรก

ที่ตั้งของนรกไม่ได้อยู่ใต้ดินอย่างที่หลายคนเข้าใจ แต่มหานรกนี้ ตั้งอยู่ใต้เขาพระสุเมรุ ที่มีเขตรัฐอรุณรองรับอยู่ มหานรกจะตั้งอยู่ใต้เขตรัฐอรุณอีกชั้นหนึ่ง ตั้งซ้อนเรียงกันเป็นชั้นๆ ลงไปในอากาศ จากขุมที่ 1 ซึ่งมีขนาดเล็กที่สุด ไปถึงขุมที่ 8 ซึ่งมีขนาดใหญ่ที่สุด มหานรกนี้มีทั้งหมด 8 ขุม ดังนี้



- มหานรก ขุมที่ 1 ชื่อ ลัญชีวมหานรก
- มหานรก ขุมที่ 2 ชื่อ กาฬสตุตมหานรก
- มหานรก ขุมที่ 3 ชื่อ ลังฆาฏมหานรก
- มหานรก ขุมที่ 4 ชื่อ โรรัมมหานรก
- มหานรก ขุมที่ 5 ชื่อ มหาโรรัมมหานรก
- มหานรก ขุมที่ 6 ชื่อ ตาปนมหานรก
- มหานรก ขุมที่ 7 ชื่อ มหาตาปนมหานรก
- มหานรก ขุมที่ 8 ชื่อ อเวจีมหานรก

ค. สภาพแวดล้อมในมหานรก

บรรยากาศโดยทั่วไปในมหานรก จะมีลักษณะร้อนๆ ทึมๆ มืดๆ ไฟในมหานรกจะมีสีดำมืด และมีความร้อนแรงมากกว่าไฟในอุสสทนรกและยมโลก ยิ่งไฟในเมืองมนุษย์ไม่อาจเทียบเท่ากับไฟในมหานรกได้ ซึ่งมีความร้อนแรงกว่าหลายโกฏิเท่า การทณฑ์ทรมานสัตว์นรก จะมีนายนิรบาลหรือเจ้าหน้าที่ในมหานรกที่เกิดด้วยอำนาจบาปกรรมของสัตว์นรกนั้น คอยลงทัณฑ์สัตว์นรกด้วยอาการต่างๆ อย่างไม่มีวันหยุดพักผ่อน

ง. โทษของการกระทำที่นำไปเกิดในมหานรกขุมต่างๆ

ในนรกแต่ละขุมจะมีลักษณะของการกระทำที่แตกต่างกัน หากถามว่าอะไรเป็นเกณฑ์ในการ

กำหนดว่า เมื่อทำกรรมแบบนี้แล้วจะไปอยู่ในนรกขุมไหน คำตอบ คือ การผิดศีล 5 การพนัน และการทำอนันตริยกรรม จะเป็นตัวกำหนดให้ไปบังเกิดในนรกแต่ละขุม ดังนี้

เกิดในนรกขุมที่ 1 เพราะผิดศีลข้อ 1 เกิดจากกรรมฆ่าสัตว์ เป็นประจำ

เกิดในนรกขุมที่ 2 เพราะผิดศีลข้อ 2 เกิดจากกรรมลักขโมย เป็นประจำ

เกิดในนรกขุมที่ 3 เพราะผิดศีลข้อ 3 เกิดจากกรรมประทุษร้ายในบุตร ภรรยา สามียของผู้อื่น

เกิดในนรกขุมที่ 4 เพราะผิดศีลข้อ 4 เกิดจากกรรมพูดโกหก พูดคำหยาบ พูดส่อเสียดให้แตกกัน
พูดเพื่อเจ้าไว้สารา

เกิดในนรกขุมที่ 5 เพราะผิดศีลข้อ 5 เกิดจากการดื่มสุราเมรัย เสพสังเฬพติด เป็นประจำ

เกิดในนรกขุมที่ 6 เพราะมัวเมาในอบายมุข เล่นการพนัน เป็นประจำ

เกิดในนรกขุมที่ 7 เพราะผิดศีลทั้ง 5 ข้อ และเล่นการพนัน เป็นประจำ

เกิดในนรกขุมที่ 8 เพราะทำอนันตริยกรรม คือ ฆ่าบิดา ฆ่ามารดา ฆ่าพระอรหันต์ ทำสงฆ์ให้แตกกัน
และทำพระพุทธรูปเจ้าให้ห่อพระโลหิต

ในความเป็นจริงแล้ว ในภพชาติหนึ่งๆ คนเราได้ทำกรรมมากมายหลายอย่าง ต่างกรรม ต่างวาระ ดังนั้นการพิจารณาว่าใครจะไปบังเกิดในมหานรกขุมใดนั้น จะดูที่การกระทำชนิดใดชนิดหนึ่งเป็นหลัก หรือเป็นอาชญา เช่น คนที่จะเกิดในมหานรกขุม 5 ตอนเป็นมนุษย์จะต้องทำกรรมดื่มสุรา ยาเสพติด เป็นประจำในขณะเดียวกัน เขายังทำผิดศีลข้ออื่นด้วย สมมติว่า โดนทรมานด้วยโทษของกรรมสุรา 1 พุทธันดร เมื่อกรรมสุราเบาบาง จะถูกทรมานด้วยกรรมอื่นๆ ต่ออีก เช่น ดื่มสุรา แล้วฆ่าสัตว์ ก็จะถูกกรอกน้ำกรด เพราะกรรมสุรา เมื่อกรรมสุราเบาบางแล้วจึงไปโดนนายนิรบาลลับเป็นขึ้นจนตาย เพราะกรรมฆ่าสัตว์ เป็นต้น สถานที่ทรมานในช่วงที่กรรมอย่างอื่นเข้ามาผสม ก็จะอยู่ภายในขุมเดียวกัน ออกไปจากศูนย์กลางของภพหรือไม่ก็ไปเกิดในนรกขุมอื่นเลย ซึ่งไม่แน่นอน แล้วแต่กรรมของสัตว์นรกที่ทำว่า หนัก เบา ต่างกรรม ต่างวาระกัน ซึ่งจะถูกสะสมเก็บไว้ในใจ เป็นผังสำเร็จ ถูกตั้งโปรแกรมให้เป็นไปตามอำนาจกรรมของตน



จ. ความทุกข์ในมหานรก

ความทุกข์เป็นของสากลที่ทุกคนต้องประสบ เพราะเรายังไม่หมดกิเลส แต่ถ้าหากเป็นความทุกข์ใน มหานรกแล้ว เชื่อกันได้เลยว่า ไม่มีใครอยากสัมผัส เพราะที่ตรงนั้นจะไม่มีเวลาว่างเว้นจากการทรมานเลย เมื่อไปเกิดเป็นสัตว์นรก วินาทีแรกที่ไปเกิดในมหานรก เหล่านายนิรบาลที่เกิดด้วยอำนาจกรรม จะปรากฏกายแล้วทำการลงโทษสัตว์นรกทันที โดยไม่มีการถามไถ่สารทุกข์สุกดิบ เป็นสิ่งที่น่าขนพองสยองเกล้า เป็นที่สุด ดังที่พระสัมมาสัมพุทธเจ้า ตรัสเล่าให้

กับเหล่าภิกษุฟังใน พาลบัณฑิตสูตร¹ ว่า

“ดูก่อนภิกษุทั้งหลาย คนพาลนั้น ประพฤติทุจริต ทางกาย ทางวาจา ทางใจ เมื่อเขาตาย ไปย่อมเข้าถึงอบาย ทุคติ วินิบาต นรก สถานที่เหล่านี้ เป็นดินแดนที่ไม่น่าปรารถนา ไม่น่าใคร น่าพอใจอะไรเลย เป็นทุกข์โดยส่วนเดียว แม้จะเปรียบเทียบกับอุปมาถึงความทุกข์ในนรก ก็มีใช้ สิ่งที่จะทำได้โดยง่าย”

พระภิกษุรูปหนึ่งจึงทูลถามพระสัมมาสัมพุทธเจ้าว่า “พระองค์พอจะอุปมาความทุกข์ในนรก ให้ ข้าพระองค์ทั้งหลายได้ทราบบ้างได้ไหม พระเจ้าข้า” พระพุทธองค์ทรงรับคำ แล้วอธิบายให้ฟังว่า

“เปรียบเทียบพวกราชบุรุษจับโจรมาได้ โจรนี้คิดร้ายต่อราชบัลลังก์ พอจับได้แล้ว ตอนเช้าก็นำมาให้พระราชพาพร้อมกับการทูลถึงพฤติกรรมของโจรนั้นว่า โจรผู้นี้ คิดร้าย ก่อกบฏ ขอพระองค์ได้ทรงลงโทษตามพระราชหฤทัยเถิด พระราชาทรงรับสั่งว่า ให้เอาหอก 100 เล่ม แทะโจรนี้ให้ทั่วตัว พวกราชบุรุษก็ทำตามบัญชา พอถึงกลางวันพระราชาตรัสถามว่า โจรกบฏ คนนั้นนะ ตายแล้วหรือยัง เมื่อได้รับคำตอบว่ายัง ก็รับสั่งให้เอาหอกมาแทงเพิ่มอีก 100 เล่ม พวกราชบุรุษก็ทำตาม พอตกเย็นยังไม่ตายอีก จึงให้เอาหอกไปแทงเพิ่มอีก 100 เล่ม รวมเป็น 300 เล่ม โจรก็ยังไม่ตายอยู่ดี ดูก่อนภิกษุทั้งหลาย โจรโดนหอกแทงมากถึง 300 เล่ม จะเจ็บปวดทรมานมากแค่ไหน”

พวภิกษุกราบทูลว่า “ข้าแต่พระองค์ผู้เจริญ เพียงแค่หอกเล่มเดียว ก็เป็นทุกข์มากแล้ว จะกล่าวไปโยกับหอกถึง 300 เล่ม” พระบรมศาสดาตรัสต่อว่า

“ความทุกข์จากการถูกหอกแทง 300 เล่ม เมื่อเทียบกับทุกข์ในมหานรกแล้ว เทียบกัน ไม่ได้เลย ทุกข์ในนรกเจ็บปวดทรมานมากกว่าเป็นร้อยเป็นพันเท่า ความทุกข์ของคนที่ถูก หอก 300 เล่มแทง มีปริมาณความเจ็บปวดเหมือนก้อนหินเล็กๆ ก้อนหนึ่ง แต่ทุกข์ในมหานรก มีปริมาณมากเหมือนเขาพระสุเมรุทีเดียว”

จากพระดำรัสนี้ เราจะเห็นได้ว่า การเสวยวิบากกรรมในนรกนั้น เป็นทุกข์ทรมานแสนสาหัส เพียงไร ทุกข์ในเมืองมนุษย์เทียบเท่าไม่ได้เลย เพราะฉะนั้นอย่ากระทำการใดๆ ที่เสี่ยงต่อการถูกทรมานใน มหานรกนี้เลย

ฉ. รายละเอียดของมหานรกแต่ละขุม

ในลำดับต่อไป นักศึกษาจะได้ทำความรู้จักนรกทั้ง 8 ขุม ตามลำดับดังต่อไปนี้

ขุมที่ 1 ลัญชีวมหานรก

ลัญชีวมหานรก หมายถึง มหานรกที่ไม่มีวันตาย นรกขุมนี้ เป็นนรกขุมแรกที่อยู่ใต้เขตริกฺขุ มีขนาดเล็กที่สุดในบรรดามหานรกทั้งหมด

¹ พาลบัณฑิตสูตร, มัชฌิมนิคาย อุปริปินณาสก, มก. เล่ม 23 ข้อ 472-474 หน้า 150-151.

เหตุที่เกิด ในนรกขุมนี้ เพราะทำกรรมปาณาติบาตเป็นส่วนมาก

อายุขัย ของสัตว์ขุมหานรกเท่ากับ 500 ปีนรก 1 วันในมหานรกขุมนี้ เมื่อเทียบกับเวลาในมนุษย์โลกแล้ว เท่ากับ 9 ล้านปีของมนุษย์โลก ถ้า 500 ปีนรก ก็เท่ากับ 1,620,000 ล้านปีในเมืองมนุษย์

ชีวิตในสัตว์ขุมหานรก นรกขุมนี้เป็นนรกที่เมื่อใครตกลงไปแล้ว จะได้รับทุกข์ทรมานอย่างสาหัส เช่น ถูกนายนิรบาลจับมัดแล้วบังคับให้นอนลงเหนือแผ่นเหล็กแดงที่ร้อนด้วยไฟนรก ถูกฟันด้วยดาบนรก อันคมกล้าจนร่างกายขาดเป็นท่อนๆ ถูกถาก ถูกฉีกเนื้อจนหมดร่างกาย เหลือแต่เพียงโครงกระดูก เมื่อสิ้นใจตายจะมี ลมกรรม พัดมาต้องกายให้กลับฟื้นขึ้นมาอีก แล้วก็รับทุกข์ทรมานจากนายนิรบาลเหมือนเช่นเดิม

ขุมที่ 2 กาฬสုตตมหานรก

กาฬสုตตมหานรก หมายถึง มหานรกดำดำนรกขุมนี้ เป็นนรกขุมที่ 2 อยู่ถัดลงมาจากขุมสัตว์ขุมหานรก มีขนาดใหญ่กว่าสัตว์ขุมหานรก

เหตุที่เกิด ในนรกขุมนี้ เพราะกรรมลักทรัพย์เป็นส่วนมาก

อายุขัย ของกาฬสုตตมหานรกเท่ากับ 1,000 ปีนรก วันหนึ่งคืนหนึ่งในมหานรกขุมนี้ เมื่อเทียบกับเวลาในมนุษย์โลกแล้ว เท่ากับ 36 ล้านปีของมนุษย์โลก ถ้า 1,000 ปีนรก ก็เท่ากับ 12,960,000 ล้านปีในเมืองมนุษย์

ชีวิตในกาฬสုตตมหานรก สัตว์ในกาฬสုตตมหานรกนี้ จะถูกนายนิรบาลจับมัดให้นอนเหนือแผ่นเหล็กแดงที่ร้อนแรงด้วยไฟนรก แล้วเอาดาบดำซึ่งทำด้วยเหล็กนรกใหญ่โตเท่าลำตาล มาตีบนร่างของสัตว์นรกซึ่งเป็นร่างกายที่ใหญ่โตมาก จนทำให้เป็นรอยเส้น แล้วก็ทำการเลื่อย ด้วยเลื่อยนรกอันลุกแดงด้วยแสงไฟ ค่อยๆ เลื่อยไปจนกายขาดเป็นท่อนๆ สัตว์นรกก็ดิ้นรนกระวนกระวาย บางทีถึงกับทะเล็งลุกตื่นพลาดๆ นายนิรบาลก็บังคับจับมัดให้แน่นเข้าไปอีก แล้วเลื่อยตัดร่างกายของสัตว์นรกเหล่านั้นต่อไป จนกว่าจะถึงอายุขัยตายไปจากนรกขุมนี้

ขุมที่ 3 สังฆาฏมหานรก

สังฆาฏมหานรก หมายถึง มหานรกที่ถูกภูเขาเหล็กบดขยี้ร่างกาย นรกขุมนี้ เป็นนรกขุมที่ 3 อยู่ถัดลงมาจากกาฬสုตตมหานรก มีขนาดใหญ่กว่ากาฬสုตตมหานรก

เหตุที่เกิด ในนรกขุมนี้ เพราะประพฤติดินในกามเป็นส่วนมาก

อายุขัย ของสังฆาฏมหานรกเท่ากับ 2,000 ปีนรก วันหนึ่งคืนหนึ่งในมหานรกขุมนี้ เมื่อเทียบกับเวลาในมนุษย์โลกแล้ว เท่ากับ 144 ล้านปีของมนุษย์โลก ถ้า 2,000 ปีนรก ก็เท่ากับ 103,680,000 ล้านปีในเมืองมนุษย์

ชีวิตในสังฆาฏมหานรก สัตว์ในสังฆาฏมหานรกนี้มีร่างกายพิกลพิการต่างๆ และมีรูปร่างแปลก

พิลึก เช่น บางตนมีหัวเป็นควาย มีตัวเป็นคน บางตัวมีหัวเป็นคน มีตัวเป็นควาย บางตัวมีหัวเป็นหมา หมู เป็ด ไก่ แต่มีตัวเป็นคน มีความวิปริตแห่งกายพิกลสุดที่จะพรรณนาให้ถูกต้องหมดสิ้นได้ นายนิรยบาลในมือถือคัสตราวุธเที่ยวเดินไป ร้องคำรามว่า “กูจะฆ่ามัน กูจะฆ่ามัน กูจะฆ่ามัน” สัตว์นรกได้ยินเสียงนั้นต่างก็วิ่งหนีอย่างไม่คิดชีวิต แต่ด้วยอำนาจกรรมบันดาลทำให้เกิดกองไฟกองใหญ่ขวางหน้าสัตว์นรกนั้นไว้ พอจะหันหลังวิ่งหนีกองไฟนั้น หันหลังกลับมา ก็เจอไฟอีกกองหนึ่ง ไม่ว่าจะหันไปทางไหนก็มีกองไฟปรากฏเกิดขึ้น เผลอสัตว์นรกเหล่านั้นก็ได้รับทุกขเวทนาแสนสาหัส ไฟนรกนี้ร้อนแรงกว่าไฟในโลกมนุษย์มากมายนัก แม้จะถูกไฟเผาไหม้แล้วสัตว์นรกนั้นก็ไม่ได้ตายง่ายๆ ในไม่ช้าจะมีภูเขาลูกหนึ่ง 2 ลูก กลิ้งมาบีบขยี้ร่างกายของสัตว์นรกนั้นให้แหลกลาญ เปรียบเหมือนหีบอ้อยที่บดอ้อยให้แหลกละเอียดฉะนั้น

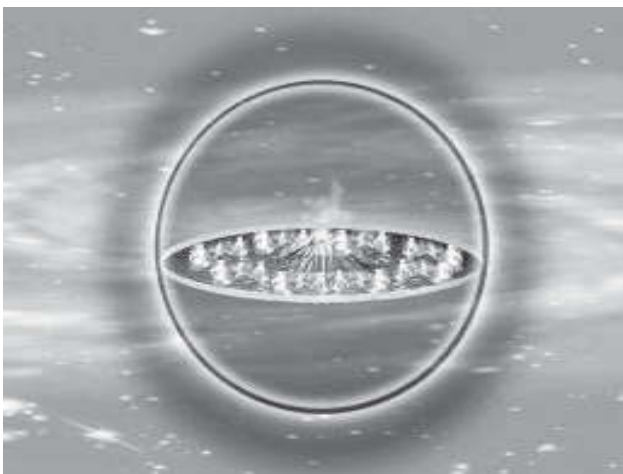
ขุมที่ 4 โรรวมหานรก

โรรวมหานรก หมายถึง มหานรกที่เต็มไปด้วยเสียงร้องระงมครวญครางอย่างน่าเวทนา นรกขุมนี้เป็นนรกขุมที่ 4 อยู่ถัดลงมาจากสังฆาฏมหานรก มีขนาดใหญ่กว่าสังฆาฏมหานรก

เหตุที่มากเกิดในนรกขุมนี้ เพราะมีวิกรรมชั่วหยาบเป็นส่วนมาก

อายุขัยของโรรวมหานรกเท่ากับ 4,000 ปีนรก วันหนึ่งคืนหนึ่งในมหานรกขุมนี้ เมื่อเทียบกับเวลาในมนุษย์โลกแล้ว เท่ากับ 576 ล้านปีของมนุษย์โลก ถ้า 4,000 ปีนรก ก็เท่ากับ 829,440,000 ล้านปีในเมืองมนุษย์

ชีวิตในโรรวมหานรก สัตว์นรกขุมนี้ต้องรับทุกขเวทนาในดอกบัวเหล็ก โดยวิธีที่แปลกประหลาด คือ ต้องนอนคว่ำหน้าอยู่กลางดอกบัวเหล็กอันโตใหญ่ ศีรษะมิดเข้าไปในดอกบัวแค่คาง ปลายเท้าจมมิดเข้าไปในดอกบัวเหล็กแค่ข้อเท้า มือทั้งสองข้าง ก็กางจมมิดเข้าไปในดอกบัวเหล็กแค่ข้อมือ นอนคว่ำหน้าอยู่ด้วยอาการพิลึกพิกลเช่นนั้น เปลวไฟก็ปรากฏขึ้น เผลอไหม้ดอกบัวเหล็กพร้อมกับสัตว์นรกเหล่านั้น เปลวไฟแลบเข้าหูซ้ายออกหูขวา แลบเข้าหูขวาออกหูซ้าย เข้าปาก ตา จมูก สัตว์นรกได้แต่ร้องครวญครางเสียงสนั่นหวั่นไหวอื้ออึง จะตายก็ไม่ตาย มีกายลำบากอย่างแสนสาหัส ต้องทนทุกขเวทนาอยู่อย่างนี้ จนกว่าจะถึงอายุขัยตายไปจากนรกขุมนี้



เสฟสุราและยาเสพติดต่างๆ เป็นส่วนมาก

อายุขัยของมหาโรรวมหานรกเท่ากับ 8,000 ปีนรก วันหนึ่งคืนหนึ่งในมหานรกขุมนี้ เมื่อเทียบ

ขุมที่ 5 มหาโรรวมหานรก

มหาโรรวมหานรก หมายถึง มหานรกที่เต็มไปด้วยเสียงร้องระงมครวญครางมากมาย นรกขุมนี้เป็นนรกขุมที่ 5 อยู่ถัดลงมาจากโรรวมหานรก มีขนาดใหญ่กว่าโรรวมหานรก

เหตุที่มากเกิดในนรกขุมนี้ เพราะชอบ

กับเวลาในมนุษยโลกแล้ว เท่ากับ 2,304 ล้านปีของมนุษยโลก ถ้า 8,000 ปีนรก ก็เท่ากับ 6,635,520,000 ล้านปีในเมืองมนุษย์

ชีวิตในมหาโรรวมหานรก สัตว์ทั้งหลายที่ต้องตกไปอยู่ในนรกขุมนี้ ต้องเข้าไปยืนอยู่ในดอกบัว เหล็กนรกซึ่งมีกลีบคมเป็นกรด มีหน้าซ้ายยังร้อนแรงแดงฉานไปด้วยไฟนรก ซึ่งลูกโพลงอยู่ในดอกบัวเป็น เนิื่องนิตย เภาไหม้สัตว์นรกซึ่งอยู่ในดอกบัวนั้น ตั้งแต่ศีรษะจรดพื้นเท้า เปลวไฟแลบเข้าทวารทั้ง 9 เภา ไหม้ทั้งข้างในข้างนอก นรกขุมนี้จึงมีชื่ออีกอย่างว่า “ซาลโรรวมหานรก” นรกที่เต็มไปด้วยเสียงครวญคราง เพราะเปลวไฟ จะตายก็ไม่ตาย ถูกไฟไหม้ขนาดนี้ยังไม่พอ ยังถูกนายนิรบาลถือกระบองเหล็กอันมีไฟลุกโชน ตีกระหน่ำลงบนศีรษะซ้ำเข้าไปอีกจนแตกยับ ถึงขนาดนี้แล้วก็ยังไม่ตาย ด้วยอำนาจของกรรมทำให้มีชีวิต ได้รับทุกข์ต่อไป จนกว่าจะหมดอายุขัยไปจากนรกขุมนี้

ขุมที่ 6 ตาปนมหานรก

ตาปนมหานรก หมายถึง มหานรกที่ทำสัตว์ให้เร่าร้อน นรกขุมนี้ เป็นนรกขุมที่ 6 อยู่ถัดลงมา จากมหาโรรวมหานรก มีขนาดใหญ่กว่ามหาโรรวมหานรก

เหตุที่มาจากในนรกขุมนี้ เพราะทำกรรมเกี่ยวกับการพนันเป็นส่วนมาก

อายุขัยของตาปนมหานรกเท่ากับ 16,000 ปีนรก วันหนึ่งคืนหนึ่งในมหานรกขุมนี้ เมื่อเทียบกับ เวลาในมนุษยโลกแล้วเท่ากับ 9,216 ล้านปีของมนุษยโลก ถ้า 16,000 ปีนรก ก็เท่ากับ 53,084,160,000 ล้านปีในเมืองมนุษย์

ชีวิตในตาปนมหานรก สัตว์ทั้งหลายที่ตกไปอยู่ในนรกขุมนี้ จะถูกนายนิรบาลไล่ให้ขึ้นไปบน ปลายหลาวเหล็กซึ่งโตเท่าลำตาล และแดงฉานด้วยเปลวไฟ เสียบสัตว์นรกบนปลายหลาวนั้น ไฟไหม้สัตว์ นรคนั้นเป็นนิรันดร์ เนื้อหนังของสัตว์นรคนั้นก็สุกพองไปด้วยอำนาจไฟนรก พอสุกแล้วจะมีสุนัขนรก รูป ร่าง แปลกประหลาดมีขนาดตัวเท่าช้าง ร้องเสียงดังกึกก้องด้วยความหิวกระหาย วิ่งเข้ามาหาสัตว์นรคนั้น กระชากลากสัตว์นรกออกจากเหล็กหลาว เคี้ยวกินจนเหลือแต่กระดูก แล้วต้องกลับไปมีชีวิตใหม่ เป็น อย่างนี้จนกว่าจะหมดอายุขัยของตาปนมหานรก

ขุมที่ 7 มหาตาปนมหานรก

มหาตาปนมหานรก หมายถึง มหานรกที่เต็มไปด้วยความเร่าร้อนอย่างมากมาย นรกขุมนี้ เป็น นรกขุมที่ 7 อยู่ถัดลงมาจากตาปนมหานรก มีขนาดใหญ่กว่าตาปนมหานรก

เหตุที่มาจากในนรกขุมนี้ เพราะทำผิดศีล และเป็นนักเลงอบายมุข

อายุขัยของมหาตาปนมหานรก มีอายุประมาณครึ่งอันตรกัป¹

ชีวิตในมหาตาปนมหานรก สัตว์นรกขุมนี้ อยู่ที่ลึกและกว้าง มีกำแพงเหล็กถูกเป็นไฟล้อมรอบ

¹ **อันตรกัป** คือ ช่วงเวลาตั้งแต่มนุษย์มีอายุยืนถึงอสยปี ค่อยๆ ลดลงจนเหลือ 10 ปี แล้วค่อยๆ เพิ่มขึ้นจนกระทั่ง ถึงอสยปีอีกครั้ง

ภายในกำแพงกว้างขวางใหญ่โต มีภูเขาเหล็กถูกเป็นไฟตั้งอยู่เป็นลูกๆ ตามพื้นข้างๆ ภูเขานั้นมีขากเหล็กแหลมคม ปักเรียงรายอยู่เหนือพื้นเหล็กแดงซึ่งร้อนแรงด้วยไฟมากมาย นายนิรบาลทั้งหลายต่างถืออาวุธ หอก ดาบ แหวน หลาว ลูกแดงด้วยแสงไฟไล่ที่มั่งคั่งสวรรค์ บังคับให้ขึ้นไปบนภูเขาไฟอันแดงฉาน พอ นายนิรบาลไล่ที่มั่งคั่งสวรรค์ สวรรค์พากันตกใจ วิ่งหนีขึ้นไปบนยอดเขานรก และแล้วในไม่ช้าก็มีลมกรดอันร้อนแรง พัดมาด้วยกำลังแห่งลมมรณะ ให้สวรรค์พลัดตกมาจากยอดเขา ตกลงมาถูกลวดหนาม ซึ่งมีอยู่ในเบื้องล่าง เลียบร่างกายทะลุเลือดแดงฉาน บางตนตกลงมาถูกบดขยี้กายข้างซ้ายทะลุข้างขวา เป็นอย่างนี้ตลอดจนหมดเวลาของอายุในนรกขุมนี้

ขุมที่ 8 อเวจีมหานรก

อเวจีมหานรก หมายถึง มหานรกที่ปราศจากคลื่น คือ ความเบาบางแห่งความทุกข์ ระหว่างแห่งเปลวไฟและความทุกข์ไม่มีว่างเว้นเลย เป็นมหานรกขุมสุดท้าย ที่มีขนาดใหญ่ที่สุด มีโทษแห่งการกระทำหนักที่สุด และมีอายุชัณยานันที่สุด

เหตุที่มาจากในนรกขุมนี้ เพราะทำกรรมหนัก คือ อนันตริยกรรม ได้แก่ ฆ่าบิดา ฆ่ามารดา ฆ่าพระอรหันต์ ทำโลหิตตูปบาท ทำสังฆเภท

อายุของสวรรค์ขุมนี้มีประมาณ 1 อันตรกัป

ชีวิตในอเวจีมหานรก สวรรค์ในขุมนี้จะได้รับความทุกข์แสนสาหัส เป็นนรกที่ขุมใหญ่ที่สุด ราวกับเมืองใหญ่ที่ล้อมรอบด้วยกำแพงเหล็กอันรุ่งโรจน์ ภายในมีเปลวไฟร้อนระอุไหม้สวรรค์อยู่ตลอดเวลาทั้งกลางวันกลางคืนไม่มีว่างเว้น สวรรค์ที่ต้องไปอุบัติในอเวจีมหานรกนี้มีมากกว่าขุมอื่นๆ แออัดยัดเยียด

ตารางแสดงอายุของสวรรค์เปรียบเทียบกับอายุมนุษย์			
มหานรก	อายุ (ปีนรก)	1 วัน 1 คืนนรก / ล้านปีมนุษย์	ล้านปีมนุษย์
ขุมที่ 1 ลัญจิมมหานรก	500	9	1,620,000
ขุมที่ 2 กาสสุตตมหานรก	1,000	36	12,960,000
ขุมที่ 3 สังฆามมหานรก	2,000	144	103,680,000
ขุมที่ 4 ไร่รวมมหานรก	4,000	576	829,440,000
ขุมที่ 5 มหาไร่รวมมหานรก	8,000	2,304	6,635,520,000
ขุมที่ 6 ตาปนมหานรก	16,000	9,216	53,084,160,000
ขุมที่ 7 มหาตาปนมหานรก	มีอายุประมาณครึ่งอันตรกัป		
ขุมที่ 8 อเวจีมหานรก	มีอายุประมาณ 1 อันตรกัป		

เบียดเบียดกันอยู่ ทั้งการเสวยทุกข์โทษในมหานรกขุมนี้ก็แตกต่างกันไปหลายอิริยาบถ หลายท่าหลายทาง เช่น ถ้าเคยยืนทำบาปอกุศลกรรมไว้ ก็ต้องมาทนทุกข์อยู่ในอิริยาบถยืน เคยเดินทำบาปไว้ ก็ต้องเดินทนทุกข์อยู่ เคยนั่งเคยนอนทำบาปไว้ ก็ต้องมานั่งมานอนเสวยทุกข์อยู่ในอเวจีมหานรกนี้

การศึกษาเรื่องมหานรก ในโรงเรียนอนุบาลฝันในฝันวิทยา

การทัณฑ์ทรมานในนรกขุมที่ 1

เรื่องคนฆ่าหมู (วันที่ 21 ตุลาคม พ.ศ. 2545)

คนที่ทำปาณาติบาตทุกวัน เป็นอาฉินกรรม ถ้าทำในปริมาณมากก็ไปขุมที่ 1 ถ้าปริมาณน้อยเป็นอาฉินกรรมก็ไปอีกขุมหนึ่ง ก่อนตายกรรมนิमितจะเห็นเป็นหมู เหมือนมาทวงถามหาชีวิต แล้วก็เห็นภาพการฆ่า จิตก็เศร้าหมอง ดวงบาปจะปรากฏ และขยายครอบคลุมดวงธรรมที่ทำให้เป็นกายมนุษย์หายาบ จากนั้นก็ถอดกาย บาปที่อยู่ในกำเนิดธาตุธรรมเดิมในกายมนุษย์หายาบ ก็เข้าไปอยู่ในกลางกายมนุษย์ละเอียด ขยายไปเรื่อยๆ พอขยายก็เริ่มมีภาพสัตว์นรกอยู่ในกลางนั้น พอเคลื่อนออกตามฐานต่างๆ จนถึงฐานที่ 1 ก็หลุดวูบไป ถ้าทำอาฉินกรรมแต่มีปริมาณน้อย ก็ไปลี้ญ์ฉวมหานรก กาสสุตตมหานรก สังฆาฏมหานรก โรรุมหานรก ถ้าทำปานกลางมากกว่าเล็กน้อย ก็ไปมหาโรรุมหานรก ถ้าทำเป็นอาชีพขนาดใหญระดับโลก คำกันมากๆ ก็ไปอเวจีมหานรก ถ้าไปโรรุมหานรกก็ตัวเล็กหน่อย มหาโรรุมหานรกก็ตัวใหญ่ขึ้น ถ้าหากไปอเวจีมหานรกก็ตัวใหญ่มากๆ พอไปเกิดเป็นสัตว์นรก กายจะโตขึ้นในทันทีทันใด บาปในตัวก็บันดาลให้นายนิรยบาลบังเกิดขึ้น เป็นคู่กรรมของสัตว์นรก แล้วก็ทำทัณฑ์ทรมานด้วยวิธีการต่างๆ ไฟในมหานรกจะมีสีดำ ร้อนแรงกว่าไฟในอุสสทนรก และยมโลก

เมื่อไปเกิดเป็นสัตว์นรกจะมีรูปร่างที่หลากหลาย บางตัวหัวเป็นหมูตัวเป็นคน บางตัวตัวเป็นหมูหัวเป็นคน บางตัวทั้งมือและเท้าเป็นหมู ตัวเป็นคน หัวเป็นหมู จะผสมกันไปหลากหลายรูปแบบ

เวลาสัตว์นรกโดนฆ่า จะถูกฆ่าด้วยอาการต่างๆ เกิดความเจ็บปวดอย่างรุนแรง เช่น ถ้ามนุษย์โดนฆ่า ความเจ็บปวดก็จะชั่วระยะหนึ่ง สมมติว่า เป็นหนึ่ง แต่ถ้าเป็นสัตว์นรกในโรรุมหานรก จะเป็นหมื่นเท่า ถ้าเป็นมหาโรรุมหานรกก็แสนเท่า ถ้าในอเวจีมหานรกก็ล้านเท่า

วิธีการฆ่า ถ้าในมหาโรรุมหานรก จะมีการฆ่ากันด้วยวิธีที่หลากหลาย และปริมาณจะมากกว่าในโรรุมหานรก เช่น สัตว์นรกบางพวกถูกเหล็กแหลมเสียบแบบหมูหัน แล้วก็บึ่งกับไฟนรกที่ร้อนแรง บางพวกโดนสับตั้งแต่นิ้วมือ สับไปเรื่อยๆ ทีละชิ้น พอสับถึงหัวจึงตาย บางพวกก็ถูกมัดมือ มัดเท้า แทะคอ บางพวกถูกฆ่าแหล่อยู่ที่พื้น แล้วจึงเอาอวัยวะภายในออกมาภายนอกทีละส่วน ทุกข์ทรมานมาก และจะตายเมื่อถูกตัดคอ บางพวกถูกแขวนอยู่ตามราวเหมือนแขวนหมู โดยถูกมัดเท้าแล้วห้อยหัวลง มีทั้งหัวเป็นคนและหัวเป็นหมู ถูกฆ่าแหล่ทีละชิ้นๆ ในลักษณะที่แขวน เมื่อตายแล้วจะมีลมกรรมพัดมาจึงฟื้น และจะถูกกระทำอย่างนี้ซ้ำไปซ้ำมาเป็นเวลายาวนานมาก

เมื่อหมดกรรมจากมหานรก ก็จะไปโดนลงโทษที่นรกขุมบริวาร ซึ่งมีในมหานรกทุกขุม จะไปขุมไหนนั้นก็ขึ้นอยู่กับความหนักเบาของกรรม หรือความหมองของใจ ถ้าใจหมองมากก็ไปขุมหนึ่ง ถ้าหมองปานกลางก็ไปอีกขุมหนึ่ง ถ้าหมองน้อยก็อีกขุมหนึ่ง เมื่อไปยังอุสสทนรก โทษจะเบาบางลงมา ยังมีโอกาส

ได้วิ่งเข้าไปในป่า ตัวเป็นหมูหัวเป็นคน ตัวเป็นคนหัวเป็นหมู ใบไม้ที่ร่วงลงจะกลายเป็นหอกเป็นดาบมา ตีแทงจนตาย พอตายแล้วก็ฟื้น หลุดจากป่านี้ก็ไปที่โล่งแจ้ง หอกดาบจะหล่นลงมาจากข้างบน มาตีแทง เชือดเฉือน ผ่าหว่าหว่าจนตาย ลมกรรมก็พัดให้ฟื้นขึ้นมา เป็นอย่างนี้ยาวนาน

พ้นจากอุสสทนรก จะมาสู่ยมโลก เพื่อพิจารณาบุญบาปที่อาจจะมีบุญญาติดูทิศให้เมื่อกลับที่แล้ว หรือ 500 ล้านปีที่แล้ว ถ้ามีบุญพอก็จะไปเกิดได้ แต่ถ้ากรรมยังหนาแน่นจะต้องถูกลงโทษในยมโลกต่อไป แต่ที่นี้ ยังมีเวลาว่างเว้นจากการทรมานบ้างหน่อยหนึ่ง จะมีการเข้าคิวเพื่อรอการถูกเฉาะ ตีแทง ลับ ลงกระทะ ผ่าชำแหละ เป็นต้น

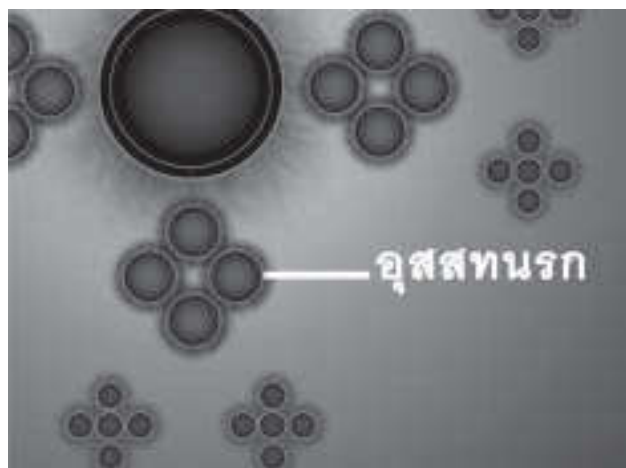
เมื่อใช้กรรมจากยมโลกแล้ว หากยังมีเศษกรรมก็จะไปเกิดเป็นอสุรกาย มีร่างกายที่พิกลพิการ ตัว เป็นคนหัวเป็นหมู แต่ว่าหัวอยู่ใกล้กัน คอยกินอุจจาระที่ไหลออกมาจากกัน บางตัวเป็นหมู 4 ขา ค่อนตัว จากกันถึงอก ท่อนบนเป็นคนมีแขน แต่หัวเป็นหมู นิ้วมือเป็นดาบ ควักเนื้อตัวเองกิน เพราะหิวกระหาย ทุกข์ทรมานยาวนานทีเดียว

หากไม่เกิดเป็นอสุรกาย ก็ไปเกิดเป็นเปรต รูปร่างพิกลพิการ พิลึกกึกกือ เหมือนอสุรกาย แต่ว่ามี ฝนไฟหล่นใส่ และบ้าง ไหม้บ้าง อิกยาวนาน จากนั้นไปเกิดเป็นหมูให้เขาฆ่า จำนวนครั้งเท่ากับจำนวนชน ของหมูนั้น ฆ่าก็ตัวก็เอาจำนวนที่ฆ่าคุณเข้าไป พอหมดกรรมจากหมูก็ไปเกิดเป็นมนุษย์ ถ้าฆ่าลูกหมูที่อยู่ใน ท้องก็จะตายในท้อง ถ้าฆ่าลูกหมูก็จะเกิดมาอายุสั้น ตายด้วยโรคภัยแรงบ้าง อุบัติเหตุบ้าง ถ้ากรรมจากลง อายุยืนขึ้นมาหน่อยหนึ่ง เช่น อายุ 10 ปี แล้วจึงตายบ้าง ด้วยโรค อุบัติเหตุ หรือฆาตกรรมบ้าง ถ้ากรรม บางลงไปอีกอายุจะยืนขึ้นนี้อีก ถ้าในระหว่างที่อายุยืนขึ้น แล้วทำกรรมใหม่ ก็มีโอกาสนลงไปนรกอีกรอบหนึ่ง ถ้าหากทำความดีก็มีสิทธิ์พ้นจากกรรมนี้ได้ แต่ถ้าทำกรรมหลายอย่าง เช่น ฆ่าหมูด้วย ต้ม สุกด้วย เมื่อ หมดกรรมจากหมูก็จะไปใช้กรรมสุราต่อ หรือผิดศีลข้อ 3 ก็ต้องไปตกนรกขุม 3 อีก ขึ้นอยู่กับกรรมที่ กระทำไว้เมื่อครั้งเป็นมนุษย์ ดังนั้นชีวิตจะเป็นอย่างไรขึ้นอยู่กับเราว่าจะเลือกไปสุคติหรือทุคติ

2.1.2 อุตสทนรก (นรกขุมบิรวาร)

อุตสทนรก คือ นรกที่เป็นขุมบิรวาร เรา เรียกลักษณะของอุตสทนรกว่า ขุมเช่นเดียวกับ มหานรก อุตสทนรกมีขนาดเล็กกว่ามหานรก และ การทรมานก็เบาบางกว่า มีความทุกข์น้อยกว่า ไฟนรกก็ร้อนแรงน้อยกว่ามหานรก และยังมี เวลาว่างเว้นจากการทรมานบ้างเล็กน้อย

มหานรกเหมือนเป็นประธานของนรกทั้ง ปวง มหานรกขุมหนึ่งๆ จะมีอุตสทนรกตั้งอยู่โดย รอบทั้ง 4 ทิศ ทิศละ 4 ขุม รวมเป็น 16 ขุม เมื่อ รวมอุตสทนรกที่เป็นบิรวารของมหานรกทุกขุมแล้ว จะมีจำนวนทั้งหมด 128 ขุม อุตสทนรกทั้ง 4 ขุมใน แต่ละทิศ มีชื่อเรียกเป็นของตัวเอง ซึ่งเป็นชื่อเหมือนกันกับอุตสทนรกในทิศอื่นๆ และเป็นเช่นนี้กับ มหานรกทุกขุม ต่างกันแต่เพียงความหนักเบาของทุกข์โทษเท่านั้น



อุสสทนรกทั้ง 4 ขุมในทิศหนึ่ง มีชื่อดังต่อไปนี้

- | | |
|--------------|---------------|
| 1. คุณนรก | 3. อลิปัตตนรก |
| 2. กุกกุพนรก | 4. เวตรณีนรก |

ในที่นี้จะขอล่าวเฉพาะอุสสทนรกที่อยู่ในทิศใดทิศหนึ่งของสัญญชีวมหานรกเท่านั้น นอกนั้นก็จะมีชื่อและลักษณะอย่างเดียวกันหมด

ขุมที่ 1 คุณนรก

คุณนรก คือ นรกอูจจะระเนา ลัตว์นรกทั้งหลายที่ยังมีอกุศลกรรมเหลืออยู่ ถึงแม้พ้นจากมหานรกแล้ว แต่ก็ยังไม่หลุดพ้นจากวงจรรนรก ต้องเสวยทุกข์ต่อไป ในนรกขุมบริวารที่ใกล้ชิดกับมหานรกอันดับที่ 1 คือ คุณนรก จะถูกทรมานอยู่ในนรกอูจจะระ

ลักษณะของคุณนรก เต็มไปด้วยหมู่หนอน มีปากแหลมดังเข็ม ตัวอ้วนพีใหญ่เท่าช้าง เมื่อลัตว์นรกตกลงมาสู่คุณนรก เจ้าหนอนนรกจะแสดงอาการตีกตีใจ เข้ามาล้อมเกาะกัดกินเนื้อของลัตว์นรกนั้น อย่างเอร็ดอร่อยจนเหลือแต่กระดูก แล้วก็แทะกระดูกเข้าไปอีก หนอนบางตัวมีขนาดเล็กก็จะคลาน خزนไช เข้าไปในปาก กัดกินปอด ตับ ม้าม ไต หัวใจ กระเพาะ แล้วก็ออกทางทวารด้านล่างและด้านบน เป็นอย่างนี้จนกว่าจะสิ้นกรรม

ขุมที่ 2 กุกกุพนรก

กุกกุพนรก คือ นรกขี้เถ้าร้อน ครั้นพ้นจากกำแพงของคุณนรกแล้ว ลัตว์นรกทั้งหลายที่ยังมีอกุศลกรรมเหลืออยู่ ถึงแม้พ้นจากนรกอูจจะระเนาแล้ว ยังต้องถูกทรมานในนรกขุมบริวารอันดับที่ 2 คือ กุกกุพนรก ซึ่งตั้งอยู่ติดต่อกับคุณนรก

ลักษณะของกุกกุพนรก เต็มไปด้วยเถ้าร้อนสำหรับเผา ลัตว์นรกทั้งหลายให้ได้รับทุกขเวทนาอัน แก่กล้า ถูกเถ้าเผาสุรี้ระให้ย่อยยับละเอียดเป็นจุณ เมื่อเศษบาปกรรมยังไม่สิ้นตราบใด ก็ต้องตายเกิด ตลอดกาลนานจนกว่าจะสิ้นกรรม

ขุมที่ 3 อลิปัตตนรก

อลิปัตตนรก คือ นรกป่าไม้ดาบ ครั้นพ้นจากกำแพงของกุกกุพนรกแล้ว ลัตว์นรกทั้งหลายที่มี อกุศลกรรมเหลืออยู่นั้น ถึงแม้พ้นจากนรกขี้เถ้าร้อนแล้ว จะต้องเจอนรกขุมบริวารอันดับที่ 3 คือ อลิปัตตนรก ก็ยังต้องถูกเบียดเบียนอยู่ในนรกป่าไม้ดาบ ซึ่งอยู่ติดต่อกับกุกกุพนรก

ลักษณะของอลิปัตตนรก จะมีลักษณะเป็นเหมือนอุทยาน มีต้นไม้คล้ายกับมะม่วง เมื่อลัตว์ที่ยัง ไม่หมดสิ้นกรรมชวนกันไปเดินเล่นในอุทยานนี้ เห็นไม้ต้นไม้ใหญ่ ตั้งใจว่าจะไปนั่งอยู่ได้ร่มไม้ นั้น แต่พอ เข้าไปยังไม่ทันจะได้นั่งตั้งใจปรารถนา ก็มีลมพัดมาอย่างแรง ใบมะม่วงก็หลุดและปลิวลงมากลายเป็นหอก เป็นดาบ ทิ่มแทงร่างของลัตว์นรกเหล่านั้น จนแขนขาต คอขาด ขาขาด มีแผลเหวอะหวะเต็มไปทั่วร่างกาย เลือดแดงฉานออกมา จากนั้นก็มีสุนัขนรกร่างกายใหญ่โตเท่าช้างสาร วิ่งมากัดกินเลือดเนื้อของลัตว์นรก นั้นจนเหลือแต่กระดูก จากนั้นยังมีแร้งนรกซึ่งมีปากเป็นเหล็ก ตัวโตประมาณเท่าเกวียนเท่ารถ พากันมา

โอบเฉี่ยวยื้อแย่งจิกตึงเนื้อสัตว์นรก ผักกินเป็นอาหาร กรรมยังไม่สิ้น ต้องเสวยทุกขเวทนาไปอย่างนี้ตลอดเวลา

ขุมที่ 4 เวตรณีนรก

เวตรณีนรก คือ นรกแม่น้ำเค็มมีหนามหวาย ครั้นเมื่อสัตว์นรกพ้นจากกำแพงของอลิปัตตนรก สัตว์นรกที่ยังมีอกุศลกรรมเหลืออยู่ ถึงแม้จะหลุดพ้นจากนรกป่าไม้ดาบแล้ว ก็ยังไม่หมดสิ้นการทรมาน จะต้องมาสู่นรกขุมนี้อีก ซึ่งเป็นนรกขุมบริวารอันดับที่ 4 อยู่ติดกับอลิปัตตนรก

ลักษณะของเวตรณีนรก จะมีน้ำเค็ม แสบ ตั้งอยู่ชั้วกับ มีเครือหวายหนามเหล็กล้อมอยู่โดยรอบเป็นขอบเขต มีดอกปทุม (ดอกบัว) ผุดบานล่อใจให้ชวนชม เมื่อสัตว์นรกเห็นแล้วก็เข้าใจว่าเป็นแม่น้ำใสสะอาดเย็นสนิทน่าอาบ น่ำดื่ม ก็พากันตีกอดีใจ หวังจะอาบดื่มกินให้สบาย จึงวิ่งด้วยความเร็ว กระโจนลงไปในแม่น้ำ ทันใดนั้นเองเครือหวายเหล็ก ซึ่งคมเหมือนหอกเหมือนดาบ ก็บาดร่างกายทำให้เป็นแผลในน้ำเค็ม ทั้งเจ็บทั้งแสบ แล้วก็เกิดเป็นเปลวไฟลุกไหม้เผาράง เผาทั้งๆ ที่อยู่ในแม่น้ำ จนไหม้เกรียมเหมือนกับต้นไม้ที่ถูกไฟไหม้ บางตนร่างห้อยอยู่บนเครือหนาม ไนไม้ชำร่างนั้นก็ต้องตกลงไปโดนดอกบัวเหล็กที่มีกลีบแหลมคมเป็นกรด ซึ่งตั้งอยู่กลางน้ำเค็มมีเปลวไฟติดอยู่ตลอดเวลา ในบัวเหล็กแดงก็บาดร่างกายขาดวัน สัตว์นรกคิดว่า ถ้าดำลงไปแม่น้ำที่ลึกกว่านี้ คงจะหลุดพ้นจากการทรมานได้ จึงกลับใจดำน้ำลงไป แต่แล้วกลับถูกคมดาบซึ่งหงายอยู่ภายใต้หน้านั้นบาดเอา เจ็บแสนสาหัส เท่านั้นยังไม่พอ ยังถูกนายนิรบาลใช้ หอก หลาว แหวน จ้วงแทงเอา เหมือนกับมนุษย์ใช้ฉมวกแทงปลาในน้ำฉนใดฉนนั่น

จากนั้นนายนิรบาลเอาเบ็ดนรกเกี่ยวลากสัตว์นรกขึ้นมา บังคับให้นอนหงายเหนือแผ่นเหล็ก แล้วเอาหลาวเหล็กจัดปาก เอาก้อนเหล็กซึ่งกำลังลุกแดงโชนยัดใส่เข้าไปในปาก พอถึงปาก ปากก็ไหม้ ตกมาถึงคอ คอก็ไหม้ พอตกถึงท้อง ก็ไหม้ไล่ใหญ่ไล่ย่อยให้ทะลักออกมา สัตว์นรกร้องไห้ครวญคราง ครั้นนายนิรบาลเห็นสัตว์นรกร้องครวญครางเช่นนั้น ก็ทำเหมือนกับว่าจะมีใจกรุณา จึงร้องถามไปว่า “ท่านอยากจะทำอะไร” สัตว์นรกตอบว่า “น้ำ ข้าพเจ้ากระหายน้ำเหลือเกิน เพราะก้อนเหล็กแดงนี้ร้อนนัก” ทันใดนั้นเอง นายนิรบาล จึงเอาน้ำทองแดงที่กำลังเดือดพล่านมารอกลงไปในปากของสัตว์นรกผู้กระหายน้ำ พอ น้ำถึงปาก ปากก็แดงพั่งทลาย พอ น้ำถึงคอถึงท้อง คอและท้องก็พั่งพินาศ พอตกถึงลำไส้ ลำไส้ใหญ่ย่อยก็ขาดกระจุยกระจายเรียงรายออกมา ต้องเสวยทุกขเวทนาอันแสนจะเจ็บปวดอยู่อย่างนี้ จนกว่าจะสิ้นกรรมที่ทำมา

เมื่อสัตว์นรกได้ถูกลงทัณฑ์ทรมานในอุสสนนรกเป็นระยะเวลาที่ยาวนานมาก จนกระทั่งกรรมเบาบางแล้ว ก็ต้องไปตัดสินคดีในยมโลกต่อไป

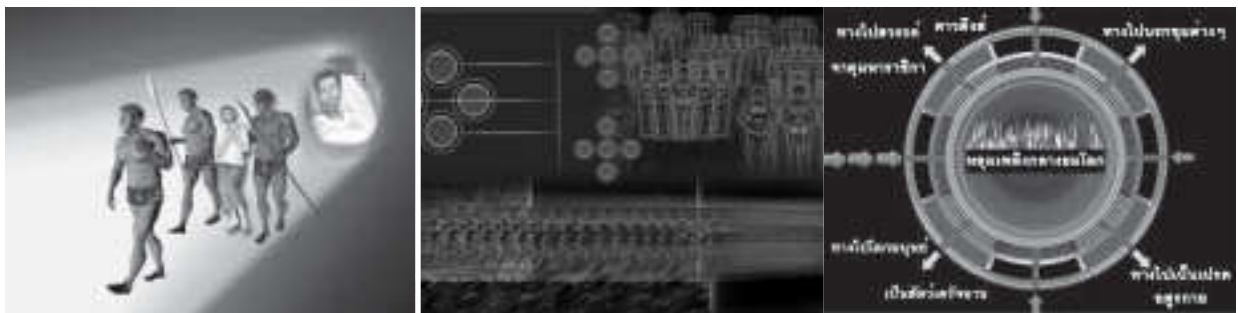
2.1.3 ยมโลกนรก

เรื่องยมโลกนี้ เป็นที่รู้จักกันมากในหมู่คนไทย เพราะมีปรากฏให้เห็นตามผนังโบสถ์ของวัดหลายแห่ง ซึ่งจะมีภาพวาดการทัณฑ์ทรมานสัตว์นรกโดยเหล่าเจ้าหน้าที่ในยมโลก และที่สร้างความสนใจให้กับคนจำนวนมาก คือ การนำเรื่องราวของยมโลกมาทำเป็นละครทีวี เรื่องพิภพมัจจุราช โคร่งเรื่องจะเป็นลักษณะ

การตัดสินบุญบาปของคนผู้ทำบาปเมื่อครั้งยังเป็นมนุษย์ เรื่องนี้ทำให้คนไทยรู้จักยมโลกกันมากขึ้น แต่ถึงอย่างนั้น ก็ยังมีผู้คนอีกเป็นจำนวนมากที่ไม่เชื่อว่า ยมโลกมีจริง คิดว่าคงเป็นเพียงเรื่องที่แต่งขึ้นเพื่อให้คนกลัวบาป

แต่ในความเป็นจริงแล้ว เรื่องยมโลกนี้ พระลัมมาสัมพุทธเจ้าทรงค้นพบด้วยพระญาณอันบริสุทธิ์ของพระองค์ แล้วนำมาตรัสเล่าให้เหล่าพุทธบริษัท 4 ได้ฟัง ซึ่งมีปรากฏอยู่หลายแห่งในพระไตรปิฎก ในภายหลังพระภิกษุสงฆ์ได้ศึกษาคำสอนนั้น แล้วก็นำเรื่องราวเหล่านั้นมาถ่ายทอด โดยผ่านฝีมือของจิตรกรทั้งหลาย ปรากฏออกมาเป็นภาพในศาลาการเปรียญบ้าง ตามผนังโบสถ์บ้าง เพื่อเป็นเครื่องเตือนสติให้คนทั้งหลายเกรงกลัวการทำบาปอกุศล

ยมโลกมีความพิเศษที่หลายหลายกว่ามหานรกและอสุสทนรก เพราะเป็นสถานที่วินิจฉัยบุญบาปของสัตว์นรก และลงโทษสัตว์นรกที่มาจากมหานรก ผ่านอสุสทนรกมายังยมโลก นอกจากนี้ยังเป็นสถานที่ตัดสินบุญบาปของผู้ที่ตายจากเมืองมนุษย์ ที่มีลักษณะของใจที่ไม่หมองไม่ใสอีกด้วย เมื่อตัดสินแล้วก็ส่งไปตามภพภูมิต่างๆ เช่น ไปเป็นสัตว์เดียรัจฉาน เปต อสุรกาย สัตว์นรก หรือชาวสวรรค์ เป็นต้น ซึ่งขึ้นอยู่กับกุศลกรรมและอกุศลกรรมของกายละเอียดยเหล่านั้น



ยมโลกทำหน้าที่คล้ายกับศาลในเมืองมนุษย์ เราอาจจะถือว่ายมโลกเป็นศูนย์กลางของการเชื่อมต่อระหว่างภพมนุษย์กับภูมิอื่นๆ ก็ได้ เพราะเป็นที่รองรับสัตว์นรกที่มาจากมหานรก และรองรับกายละเอียดยที่ตายจากเมืองมนุษย์ เพื่อมาตัดสินบุญบาปแล้วส่งไปเกิดในภพภูมิต่างๆ ดังกล่าว

ดังนั้น เนื้อหาของยมโลก จึงมีรายละเอียดมากกว่ามหานรกและอสุสทนรก ก่อนที่จะได้ศึกษาเรื่องของยมโลกแต่ละขุมนั้น จะขอนำนักศึกษาไปรู้จักสภาพโดยรวมของยมโลกก่อน เพื่อให้นักศึกษาได้เข้าใจภาพของยมโลกได้ชัดเจนขึ้น

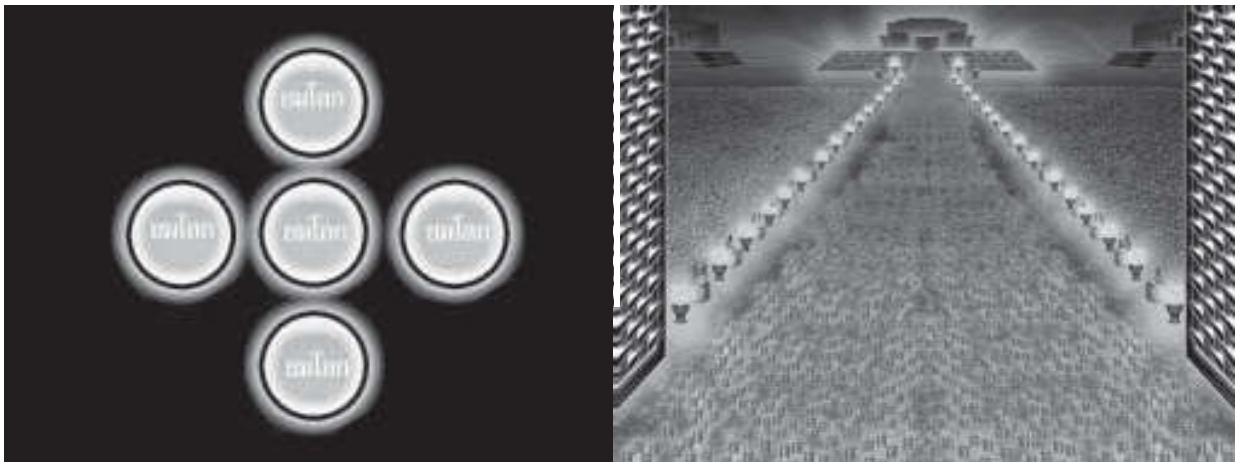
ก. การเดินทางไปสู่ยมโลก

การเดินทางไปสู่ยมโลกมี 2 ทาง คือ

1. เดินทางโดยการตายจากเมืองมนุษย์ไปสู่ยมโลก ของผู้มีจิตไม่หมองไม่ใส
2. เดินทางจากมหานรก ไปอสุสทนรก และไปยังยมโลก

ในที่นี่จะกล่าวเฉพาะการเดินทางของผู้ที่ตายจากเมืองมนุษย์มายังยมโลก การเดินทางสู่ยมโลกนั้น ได้กล่าวไว้บ้างแล้วในบทที่ 1 ว่า ลักษณะของคนที่จะเดินทางไปสู่ยมโลก คือ บุคคลที่เวลาจะตายใจ

ไม่หมองมัวไล่ คือ ก่อนจะตาย ภาพแห่งความดีความชั่ว ยังไม่มีฝ่ายใดที่จะส่งผลได้ชัดเจนกว่ากัน บุคคลเหล่านี้เมื่อตายแล้ว ภายละเอียดยะหลุดออกมาจากกายหยาบ บางคนไม่รู้ตัวตัวเองตายแล้ว บางคนก็รู้ว่าตัวเองตายแล้ว แต่ไม่รู้จะไปไหน เพราะไม่ได้ศึกษาเรื่องราวความจริงของชีวิตหลังความตายตามหลักพระพุทธศาสนา ได้เที่ยววนไปวนมาหาบุคคลในครอบครัว หมูญาติ เพื่อนฝูง พุดกับใครก็พุดไม่รู้เรื่อง เพราะอยู่คนละภพกัน วนเวียนอยู่ 7 วัน เหตุที่ยังวนเวียนอยู่ 7 วัน เพราะเป็นการเปิดโอกาสให้นึกถึงบุญ



เมื่อครบ 7 วัน ถ้ายังไม่ถึงบุญไม่ออก เพราะใจยังสับสน หรือไม่คอยได้ทำบุญกุศล ก็จะต้องย้อนกลับไปในสถานที่ที่ตนเองตาย เมื่อครบกำหนด เจ้าหน้าที่จากยมโลก ที่มีรูปร่างใหญ่โต ผิวดำ ผมหยิก ตาโต นุ่งผ้าหยักสีแดง ดูน่ากลัว จะนำโชตรวนมอล้าม แล้วคุมตัวกายละเอียด หากใครที่เคยมียศตำแหน่งใหญ่ในทางโลก เจ้าหน้าที่ที่มารับตัวจะมีจำนวนมากกว่า และมีอาวุธครบมือ เพื่อข่มขวัญกายละเอียดนั้น หากดินรนขัดขืนก็จะถูกทำร้ายและลากตัวไปโดยไม่มีความปราณี เจ้าหน้าที่จะพาทะลุมิติไปสู่ยมโลก เมื่อมาถึงก็ต้องผ่านกำแพงประตูยมโลก ก่อนเข้าไปในโรงพิพากษา

ข. ลักษณะทางกายภาพของยมโลก

ก่อนที่สัตว์นรกจะเข้าสู่ยมโลกนรก จะต้องผ่านกำแพงและประตูขนาดใหญ่ ที่เปิดรอต้อนรับผู้เดินทางมาใหม่ ซึ่งกำแพงและประตูนี้มีอยู่หลายทิศ ทำจากวัสดุที่หลากหลาย กำแพงเหล็กประตูเหล็กก็มี กำแพงทองแดงประตูทองแดงก็มี กำแพงหินประตูทองแดงก็มี กำแพงเหล็กประตูไม้ก็มี ที่ประตูมีหนามแหลมคมยื่นออกมา ด้านล่างข้างประตูจะมีเจ้าหน้าที่ยืนคุมอยู่ 2 ข้าง ทั้งชายและขวา ส่วนด้านบนกำแพงจะมีกระถางคบเพลิงที่มีไฟลุกโชนอยู่ตลอดเวลา มีเจ้าหน้าที่ยืนถืออาวุธเป็นแถวตามแนวกำแพง เป็นภาพที่น่าสะพรึงกลัวยิ่งนัก

เมื่อเข้าประตูไปจะพบโรงวินิจฉัยขนาดใหญ่ มีอาคารมากมายตามเขตการปกครองของชาวนรก บรรยายกายในยมโลกจะทึบๆ มีดๆ อากาศร้อนอบอ้าว กายละเอียดที่ถูกนำตัวมาจะมีทุกชาติ ทุกศาสนา เป็นจำนวนมากมาย จะถูกนำมารวมกันที่ลานกว้างหน้าโรงวินิจฉัย ที่แบ่งเป็น 2 ฝั่ง คือ ชายและขวา มีแท่นคล้ายโพเดียมในเมืองมนุษย์อยู่ตรงกลางลาน มีเจ้าหน้าที่ตัวใหญ่ยืนอยู่บนแท่น เพื่อประกาศเรียกชื่อสัตว์นรกเพื่อเข้าไปยังโรงพิพากษา รอบแท่นประกาศจะมีเจ้าหน้าที่ยืนถืออาวุธ การเรียกชื่อกายละเอียดจะเรียกตามเขตการปกครอง เมื่อเรียกชื่อก็จะปรากฏภาพให้เห็นด้วย เมื่อเรียกชื่อแล้วกายละเอียดที่ถูก

เรียกจะเข้าสู่ถนนแวงกลางโดยมีเจ้าหน้าที่คุมตัวไปเป็นแถวยาวเหยียด

ถนนแวงกลางของโรงพิพากษา จะเป็นทางเดินกว้างมาก ด้านข้างแนวทางเดินทั้ง 2 ข้าง จะมีกระถางคบเพลิงขนาดใหญ่ที่มีไฟลุกโชนตลอดเวลา สลับกับประติมากรรมนรก ที่มีลักษณะการทรมานสัตว์นรกในรูปแบบต่างๆ สุดทางเดินที่ทอดยาว จะเป็นบันไดขึ้นสู่โรงวินิจฉัย มีประติมากรรมอาวุธ เช่น เลื่อย หอก มีด ดาบ ง้าว อยู่ด้านข้างแนวบ้นได และอยู่รายรอบโรงวินิจฉัยอีกด้วย

สุดแนวบ้นไดจะเข้าสู่โรงวินิจฉัย ภายในเป็นห้องโถงขนาดใหญ่ เมื่อเข้าไปแล้ว ตลอด 2 ข้าง ทางก่อนจะถึงบัลลังก์ของพญายมราชจะมีแถวของเจ้าหน้าที่ยืนเรียงรายไปจนถึงด้านหน้าบัลลังก์ของพญายมราช

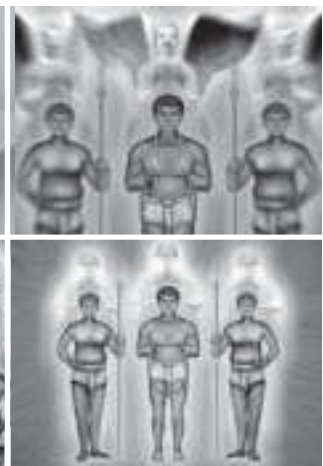
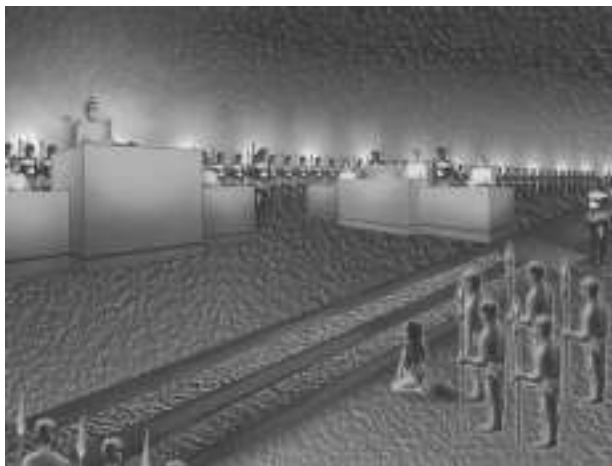
ด้านในสุดจะเป็นผนังหิน ถัดจากผนังหินจะเป็นแนวกระถางเพลิงขนาดใหญ่ ถัดมาอีก จะเป็นแถวของเจ้าหน้าที่ยมโลกยืนถืออาวุธเรียงรายเป็นแถว ถัดออกมาอีกจึงจะเป็นบัลลังก์ของพญายมราช มีผู้ช่วย 2 คน นั่งอยู่ด้านข้างทั้ง 2 ฝั่ง ส่วนแท่นของสุวรรณเลขา และสุวานเลขา จะนั่งหันหน้าเข้าหากัน

กายละเอียดที่เปลือยเปล่าจะถูกนำตัวมาให้นั่งต่อหน้าพญายมราช เพื่อฟังการวินิจฉัยบุญบาปหลังตัดสินแล้ว ผลเป็นอย่างไร ก็จะถูกนำตัวออกไปยังประตูด้านข้าง ซึ่งติดกับถนนที่เชื่อมต่อโรงวินิจฉัยอีกโรงหนึ่ง ถนนเชื่อมต่อนี้มีอยู่จำนวนมาก และถนนทุกสายทอดยาวไปเชื่อมต่อกับถนนวงแหวนรอบศูนย์กลางยมโลก ซึ่งเป็นหลุมขนาดใหญ่มาก ในหลุมนั้นจะมีไฟลุกโผลงอยู่ตลอดเวลา เป็นที่ลงโทษสัตว์นรกที่ถูกตัดสินให้ถูกลงทัณฑ์แล้ว

ถนนวงแหวนรอบหลุมใหญ่มี 2 ฝั่ง ฝั่งหนึ่งสำหรับผู้ที่จะถูกลงโทษ อีกฝั่งหนึ่งสำหรับผู้ที่จะไปเกิดในภพภูมิต่างๆ ซึ่งจะมีทางออกอยู่ในทิศต่างๆ มีศาลาสำหรับพักเพื่อรอไปเกิดในภพต่างๆ ดังภาพ

ค. เจ้าหน้าที่ในยมโลก

เจ้าหน้าที่ในยมโลก ไม่ใช่นายนิรยบาลที่เกิดด้วยอำนาจบาปของสัตว์นรกเหมือนอย่างในมหานรกและอุสสทนรก เจ้าหน้าที่ส่วนใหญ่เป็นกุมภัณฑ์ คือ ยักษ์ชนิดหนึ่ง อยู่บนสวรรค์ชั้นจาตุมหาราชิกา อยู่ในความดูแลของท้าวรตรฐ เป็นอดีตมนุษย์ที่มีนิสัยมักโกรธ แต่ก็ทำบุญด้วย เจ้าหน้าที่พวกนี้จะหมุนเวียนกันมาทำหน้าที่เป็นช่วงๆ มีตั้งแต่ 3 เดือน 6 เดือน 9 เดือน หรือ 12 เดือน ในยมโลก ซึ่งก็แล้วแต่บาปที่ตนกระทำไว้ เจ้าหน้าที่ในยมโลกมีหลักๆ ดังนี้



พญายมราช เป็นกุมภภัณฑ์ชั้นดี มีเครื่องประดับแบบเรียบๆ คล้ายชุดลาลองที่ใส่มาทำงาน มีบุญมากกว่ากุมภภัณฑ์ที่ทำหน้าที่อื่นๆ มีหน้าที่วินิจฉัยบุญบาปของสัตว์นรก ทำหน้าที่สั่งการเหมือนเป็นหัวหน้าศาลอย่างเมืองมนุษย์

สุวรรณเลขา เป็นกุมภภัณฑ์ชั้นดี มีหน้าที่ตรวจบัญชีบุญที่ทำจากแผ่นทองคำ

สุวานเลขา เป็นกุมภภัณฑ์ชั้นดี มีหน้าที่ตรวจบัญชีบาป ที่ทำจากหนังสัตว์

ยมทูต เป็นกุมภภัณฑ์ที่บุญน้อยลงมา มีหน้าตาดุน ตาโตแดง ผิวดำ นุ่งผ้าหยักครึ่งสีแดง มีหน้าที่ไปรับตัวผู้หมดอายุขัยในโลกมนุษย์มาสู่ยมโลกหรือผู้ที่มาจากอสุสทนรกมาสู่ยมโลก ซึ่งจะประกอบด้วยหัวหน้าชุดผู้มีกำลังบุญมากกว่าทหารยมทูต มีเครื่องประดับเป็นสร้อยทองคำขนาดใหญ่ ในมือถือโซ่ตรวน ส่วนทหารยมทูตนั้นไม่มีเครื่องประดับ ในมือถืออาวุธ เวลาไปรับตัวกายละเอียด จะไปเป็นชุด 3 ตนบ้าง 5 ตนบ้าง 7 ตนบ้าง แล้วแต่ผู้ตายว่า มียศตำแหน่ง มีอำนาจในเมืองมนุษย์มากน้อยเพียงใด เพื่อเป็นการข่มขวัญนั่นเอง

เจ้าหน้าที่ยมโลกทั่วไป เป็นกุมภภัณฑ์ทั่วไป มีหน้าที่ควบคุมสัตว์นรก และลงโทษสัตว์นรก กรณีที่มีสัตว์นรกมาก กุมภภัณฑ์ไม่เพียงพอ ก็จะมียักษ์ ครุฑ นาค พันธูฑ์ ที่มีเศษกรรมประเภทนี้้อาสามาช่วยงานด้วย

ง. การพิพากษานูญบาป

เมื่อถึงเวลาเจ้าหน้าที่จะเรียกตัวสัตว์นรกที่มีกายเปลือยเปล่า เข้ารับการวินิจฉัยบุญบาป เจ้าหน้าที่จะคุมตัวเข้าไปนั่งต่อหน้าพญายมราช แล้วการวินิจฉัยก็เริ่มขึ้น โดยที่พญายมราชจะซักถามด้วยเสียงที่ดังก้องขวาง

ยกตัวอย่างการวินิจฉัยบุญบาป พญายมราชจะซักถามชื่อ ที่อยู่ ฯลฯ เมื่อซักถามเรื่องพื้นฐานเรียบร้อยแล้ว ต่อไปก็จะถามเรื่องบุญและเรื่องบาป เช่น ถามว่า “เจ้ารู้ไหม ทำไมเจ้าถึงมาอยู่ที่นี่” ส่วนใหญ่จะตอบเหมือนกันว่า “ไม่รู้” พญายมราชจะบอกว่า เพราะเจ้าทำกรรมอย่างนั้นอย่างนี้ กายละเอียดก็ปฏิเสธว่า ไม่เคยทำ เมื่อปฏิเสธ พญายมราชจะสั่งให้สุวานเลขาเปิดบัญชีบาป บัญชีของสุวานเลขาจะมีภาพการกระทำของคนนั้นปรากฏ และภาพนั้นก็มาฉายอยู่บนบัลลังก์ของพญายมราช เป็นภาพในลักษณะที่ลอยออกมาจากฝาผนัง กายละเอียดจะเห็นการกระทำของตนเอง สมมุติว่า ต้มเหล้าเมา ภาพปรากฏอยู่ที่สุวานเลขา ก่อน แล้วก็มาปรากฏที่หน้าจอของพญายมราช เห็นภาพตนเองกำลังเมา เมาแล้วไปฆ่าสัตว์ ภาพฆ่าสัตว์เกิด ฆ่าแล้วเอามาขาย ขายแล้วซื้อเหล้ามาดื่ม ชวนเพื่อนซี้เมามากินเหล้าด้วยกัน พอเงินหมดก็ไปขโมยทรัพย์ เอาของไปขายแล้วเอาเงินมาซื้อเหล้า พอเมาได้ที่แล้วก็ร้องรำทำเพลง ภาพปรากฏขึ้นมาทั้งหมด หลอกกันไม่ได้เลย เมื่อสัตว์นรกเห็นภาพการกระทำของตนก็เศร้าซึม ใจหมอง

เมื่อดูภาพบาปแล้ว พญายมราชจะถามว่า “แล้วเจ้าเคยทำบุญอะไรบ้าง” กายละเอียดตอบว่า “จำไม่ได้” เพราะอยู่ตรงนั้นบรรยากาศต่างๆ จะทำให้กายละเอียดหวาดกลัว พญายมราชก็สั่งให้สุวรรณเลขาเปิดบัญชีบุญดู ปรากฏว่า ความดีที่ทำมีอยู่หน่อยหนึ่ง คือ เคยเกี่ยวหญ้ามาเลี้ยงวัว เพราะความเอ็นดูทำทานกับสัตว์เดียรัจฉานอย่างเดียว ใจก็ได้ปลื้มมาก

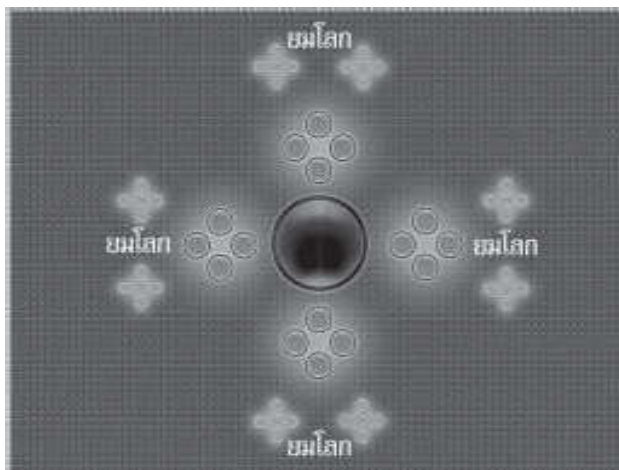
เมื่อดูภาพทั้งบุญและบาปแล้ว พญายมราชสรุปว่า “เจ้าทำบาปมาก เจ้าก็เห็นด้วยตัวของเจ้าเองแล้ว และญาติก็ไม่ได้ทำบุญส่งมาให้ ให้เจ้าหน้าที่นำตัวไปลงโทษสมควรแก่กรรมต่อไป”

การวินิจฉัยบุญบาปของพญายมราชนี้ เพื่อให้โอกาสกายละเอียดนั้นได้นึกถึงบุญที่ตนทำไว้เมื่อ

ครั้งเป็นมนุษย์ ถ้าใครพอทำบุญมาบ้าง เมื่อภาพที่สุวรรณหลชาปรากฏ การที่จะนึกถึงบุญได้ก็มีมาก โอกาสที่จะต้องไปเกิดในอบายภูมิก็น้อย แต่หากทำบาปมาก ทำบุญบ้างนิดหน่อย อย่างกรณีตัวอย่าง ทำแล้วไม่ถูกหลักการทำบุญในทางพระพุทธศาสนา ทำกับสัตว์เดียรัจฉานมีอานิสงส์น้อย เมื่อเทียบกับการทำบุญกับเพื่อนมนุษย์อย่างพระภิกษุสงฆ์ อย่างนี้มีโอกาสจะต้องไปรับโทษทัณฑ์ในนรกได้ เรื่องการชักถามบุญบาปของพญายมราชนี้ มีปรากฏใน เทวทูตสูตร¹ นักศึกษาสามารถค้นคว้าเพิ่มเติมได้จากพระสูตรดังกล่าว

จ. ที่ตั้งและจำนวนของยมโลก

จากบทที่ 1 นักศึกษาทราบแล้วว่า ยมโลก อยู่ใต้เขตรีกูฏ ซึ่งเป็นที่รองรับเขาสินธุ และอยู่ในระนาบเดียวกับอสุสทนรก ยมโลกเป็นบริวารของมหานรกทั้ง 8 ชุม ในมหานรกแต่ละชุม มียมโลกล้อมรอบทิศละ 10 ชุม ทิศเบื้องหน้า 10 ชุม ทิศเบื้องหลัง 10 ชุม ทิศเบื้องขวา 10 ชุม ทิศเบื้องซ้าย 10 ชุม รวม 4 ทิศ เท่ากับ 40 ชุม รวมยมโลกของมหานรกทั้ง 8 ชุม มีจำนวนทั้งหมด 320 ชุม ยมโลก 10 ชุม ในทิศหนึ่งของมหานรกทั้ง 8 ชุม นั้น มีชื่อเรียกแตกต่างกันตามลักษณะ



การทรมาน และมีชื่อเหมือนกันกับยมโลก 10 ชุม ในทิศอื่น และในชุมอื่นๆ ยมโลก 10 ชุม มีชื่อเรียก ดังนี้

- | | |
|----------------|------------------|
| 1. โลหกุมภินรก | 6. ปิสสปัพพตนรก |
| 2. ลิมพลินรก | 7. รุสสนรก |
| 3. อสินขนรก | 8. สิตโลสินตนรก |
| 4. ตามโพทกนรก | 9. สุนขนรก |
| 5. อโยคุพนรก | 10. ยันตปาสาณนรก |

จ. รายละเอียดของยมโลกแต่ละชุม

ต่อจากนี้ นักศึกษาจะได้ทำความเข้าใจยมโลกแต่ละชุม ว่ามีลักษณะเป็นอย่างไร

ชุมที่ 1 โลหกุมภินรก

โลหกุมภินรก คือ นรกหม้อเหล็กร้อน มีลักษณะเป็นหม้อเหล็กขนาดใหญ่เท่าภูเขา เต็มไปด้วยน้ำร้อนเดือดพล่านอยู่ตลอดเวลา ตั้งอยู่บนเตาไฟนรก กุมภินท์จับสัตว์นรกที่ข้อเท้า 2 ข้างแล้วเอาหัวคว่ำลงหย่อนทิ้งลงในหม้อเหล็ก สัตว์นรกได้รับทุกขเวทนาอย่างแสนสาหัส บางครั้งนายกุมภินท์ก็เอาเชือกเหล็กแดงลูกเป็นเปลวไฟ โฉกัระหวัดรัดคอแล้วบิดจนกระทั่งคอขาด เอาศีรษะที่ขาดลงไปทอดในหม้อเหล็กแดง

¹ เทวทูตสูตร, มัชฌิมนิกาย อุปริปัณณาสก, มก. เล่ม 23 ข้อ 504-525 หน้า 189-201.

สัตว์นรกก็ยังไม่ตาย มีหัวใหม่เกิดขึ้นมาอีก แล้วก็จะถูกกระทำอย่างนี้ซ้ำแล้วซ้ำเล่า จนกว่าจะหมดกรรม

บุพกรรมของสัตว์นรก คือ ทำกรรมฆ่าสัตว์ เช่น จับเอาสัตว์เป็นๆ มาใส่ลงในหม้อน้ำร้อนเพื่อเอามาทำเป็นอาหาร หรือไม่ก็ทำกรรมชั่วอย่างอื่น แต่ภายหลังสำนึกผิดจึงพยายามประกอบสิ่งที่เป็นกุศล



ขุมที่ 2 สิมพลินรก

สิมพลินรก คือ นรกป่าไม้จ้าว มีลักษณะเป็นป่าไม้จ้าว ที่เต็มไปด้วยหนามแหลมคมเป็นกรด ยาวประมาณ 16 องคุลี ลูกเป็นไฟเสมอไม่มีวันดับ นรกขุมนี้เต็มไปด้วยสัตว์นรกชายหญิง บางเวลาสัตว์นรกหญิงขึ้นไปคอยอยู่บนต้นจ้าวก่อน สัตว์นรกชายก็จะถูกนายนิรบาลทุบตีด้วยหอก แหวน หลาว ชูตะคอกให้ขึ้นไปด้วยความกลัวจึงต้องปีนป่ายต้นจ้าวจนเลือดสาปไปทั่วทั้งตัว จนสัตว์นรกต้องอ้อนวอนยมบาล ยมบาลก็ยิ่งกระหน่ำตี แทะ ข้างไปอีก พอไปถึงปลายยอดจ้าวนั้น ทั้งๆ ที่เจ็บปวดปมว่าจะขาดใจ สัตว์นรกหญิงพลันตกลงมาเบื้องล่างในทันที นายนิรบาลก็จะใช้หอก หลาว ทิ่มแทง ขับไล่ไล่ส่งให้ป่ายปีนขึ้นไปอีก แม้เลือดเนื้อจะสาปท่วมตัวมากมายขนาดไหนก็ตาม สัตว์นรกชายหญิงก็จะเวียนปีนป่ายต้นจ้าวอยู่อย่างนั้น

สัตว์นรกบางตัวในขณะที่กำลังป่ายปีนอยู่นั้น ก็จะถูกแร้งกาซึ่งมีปากเป็นเหล็กคอยจิก ทั้ง อวัยวะน้อยใหญ่กินเป็นอาหาร ได้รับความทุกข์ทรมานหนักยิ่งขึ้น ครั้นตกลงมาข้างล่างก็ถูกสุนัขนรกตัวใหญ่เหี้ยมโหด รุมกัดกินเนื้อสัตว์นรกนั้น เป็นการสมทบช่วยทรมานสัตว์นรกอีกแรงหนึ่ง

บุพกรรมของสัตว์นรก คือ เมื่อครั้งเป็นมนุษย์ ได้ทำผิดศีลข้อที่ 3 คือ กาเมสุมิฉฉาจาร คือ คบชู้ ถ้าเป็นชายก็เป็นชู้กับภรรยาของคนอื่น ถ้าเป็นหญิงก็เป็นชู้กับสามีของคนอื่น เป็นคนไม่มีทริโอดตบะประพฤตินอกใจภรรยาสามี

ขุมที่ 3 อสินขนรก

ในนรกขุมนี้ สัตว์นรกมีรูปร่างพิกลพิการ เล็บมือเล็บเท้าแหลมยาว กลีบกลายเป็นอาวุธ เป็นหอก เป็นจอบ เป็นเลียมอันคมกล้า เอาเล็บตะกั่วเนื้อหนังของตนกินเป็นอาหาร เป็นอยู่อย่างนี้ตลอดกาล

บุพกรรมของสัตว์นรก คือ เมื่อครั้งเป็นมนุษย์ชอบลักเล็กขโมยน้อย ในสถานที่ที่เป็นสาธารณะของที่เขาถวายแด่พระพุทธ พระธรรม พระสงฆ์

ขุมที่ 4 ตามโพนทกนรก

ในนรกขุมนี้ มีหม้อเหล็กต้มน้ำทองแดงอยู่มากมาย พร้อมกับมีก้อนกรวด ก้อนหินปะปนอยู่ด้วย ในหม้อเหล็กทุกๆ หม้อ นายนิรบาลก็จะจับสัตว์นรกนั้นนอนหงายเหนือแผ่นเหล็กอันร้อนแรงด้วยเปลวไฟ

แล้วเอาน้ำทองแดงพร้อมกับก้อนกรวดก้อนหิน กรอกเข้าปากสัตว์นรกนั้น อวัยวะต่าง ๆ ก็แตกเปื่อยพังทลาย แล้วก็เกิดขึ้นมารับกรรมอย่างนี้อีกซ้ำแล้วซ้ำเล่าอยู่อย่างนั้น จนกว่าจะสิ้นกรรม

บุพกรรมของสัตว์นรก คือ เมื่อครั้งเป็นมนุษย์ ตีมสุราเมรัย แสดงอาการคล้ายกับคนบ้า วิกลจริต เป็นประจำ

ขุมที่ 5 อโยคุนรก

เป็นนรกที่เต็มไปด้วยก้อนเหล็กแดงลุกเป็นไฟเกลื่อนกลาดไปหมด ไม่ว่าจะมองไปทางใด สัตว์นรกต่างก็มีความทิวโหยอย่างสุดจะประมาณได้ ด้วยกรรมที่ทำเอาไว้ จึงทำให้สัตว์นรกเหล่านั้น เห็นก้อนเหล็กแดงเป็นอาหารอันโอชะ รีบไปยื้อแย่งกันกิน พอเคี้ยวกลืนลงไป ก็ไหม้ไส้พุงให้ขาดกระจัดกระจายเรียวดาออกมาให้สัตว์นรกนั้นได้รับทุกข์เวทนา

บุพกรรมของสัตว์นรก คือ เมื่อครั้งเป็นมนุษย์มีความโลภมาก เทียวป่าประกาศบอกบุญให้คนเอาทรัพย์มาให้ จะเอาไปทำการกุศล แต่กลับนำเอาทรัพย์มาใช้สอยตามสะดวกสบายของตน การกุศลก็ทำบ้าง ไม่ทำบ้างตามที่อ้างไว้ บางทีก็ไม่ทำเลย

ขุมที่ 6 ปีสลกปัพพตนรก

ในนรกขุมนี้ มีภูเขาใหญ่ตั้งอยู่ทั้ง 4 ทิศ เป็นภูเขาที่เคลื่อนที่ได้ไม่หยุดหย่อน กลิ้งบดสัตว์นรกทั้งหลายให้ตาย แล้วก็กลับมีชีวิตขึ้นมาอีก แล้วก็ถูกกลิ้งบดทับอีก ให้ได้รับทุกข์ทรมานอย่างนี้ไปเรื่อยไม่ไ้วางเว้น

บุพกรรมของสัตว์นรก คือ เมื่อครั้งเป็นมนุษย์ เคยเป็นเจ้าของคนนายคน เช่น เป็นนายบ้าน เป็นนายอำเภอ เป็นเจ้าบ้านผ่านเมือง แต่ประพฤติดนเป็นอันธพาล กดขี่ข่มเหงราษฎร ทำให้ประชาชนพลเมืองเดือดร้อน เช่น ทบตีเขา เอาทรัพย์เขามาให้เกินพิกัดอัตราที่กฎหมายกำหนด ครั้นตายไป จึงต้องมาเกิดอยู่ในนรกขุมนี้

ขุมที่ 7 ธุสนรก

ในนรกขุมนี้ สัตว์ที่มากลั่นแต่มีความทิวกระหาย วังวนกระเลือกระสนไปทั่วทั้งนรก พอเห็นมีสระเต็มไปด้วยน้ำใสเย็นสะอาด ก็รีบวิ่งกระโดดลงเพื่อจะกิน อาบ พอดื่มกินเข้าไป น้ำตกถึงท้องก็กลายเป็นแกลบ เป็นข้าวลีบลุกเป็นเปลวไฟ แล้วไหม้ไส้ใหญ่ไส้เล็ก ให้ได้รับความเจ็บปวด เสวยทุกข์เวทนาแสนสาหัส

บุพกรรมของสัตว์นรก คือ เมื่อครั้งเป็นมนุษย์เป็นพ่อค้าที่คดโกง ไม่มีความซื่อสัตย์ มีความโลภอยู่ในจิตใจอย่างมากมาย เอาของไม่ดีปนกับของดี เอาของแท้ปนกับของเทียม แล้วนำไปหลอกขายผู้อื่น จะต้องทนทุกข์อยู่ในนรกขุมนี้จนกว่าจะสิ้นกรรม

ขุมที่ 8 สิตโลลิตนรก

ในนรกขุมนี้ มีน้ำเยือกเย็นยิ่งกว่าความเย็นทั้งหลาย สัตว์นรกเมื่อตกลงไปต้องตายด้วยความเย็น แต่ด้วยอำนาจของกรรมทำให้กลับมีชีวิตขึ้นมาอีก จากนั้นพากันคลานขึ้นมาข้างบน แต่นายนิรยบาลก็จับ

สัตว์นรกเหล่านั้น โยนลงไปใต้น้ำเย็นอีก ถูกความเย็นเบียดเบียนจนตายอีก ตายเกิดอย่างนี้ตลอดเวลา จนกว่าจะสิ้นกรรม

บุพกรรมของสัตว์นรก คือ เมื่อครั้งเป็นมนุษย์เป็นผู้มีจิตใจไม่บริสุทธิ์ เป็นคนใจบาปหยาบช้า ชอบจับสัตว์เป็นๆ ลงในบ่อเหว ในสระน้ำ หรือมัดสัตว์ทิ้งน้ำให้จมน้ำตาย ทำเพื่อนมนุษย์ทั้งหลาย ให้ได้รับความทุกข์ตายเพราะน้ำ

ขุมที่ 9 สุนัขนรก

นรกขุมนี้เต็มไปด้วยสุนัขนรก เมื่อจำแนกก็จะมีสุนัขนรกอยู่ 5 เหล่า

1. สุนัขนรกดำ
2. สุนัขนรกขาว
3. สุนัขนรกเหลือง
4. สุนัขนรกแดง
5. สุนัขนรกต่าง

บรรดาสุนัขนรกเหล่านั้น จะมีรูปร่างใหญ่โต น่ากลัว ส่งเสียงเห่าหอนดังเหมือนฟ้าลั่นฟ้าร้องก้องไปทั่วนรก สัตว์นรกที่เกิดในขุมนี้จะถูกสุนัขนรกไล่กัดอยู่ตลอดเวลา

นอกจากจะมีสุนัขนรกแล้วยังมีฝูงนกฝูงกา นกตะกรุมอีกมากมายหลายฝูง แร้งกา นกตะกรุมเหล่านั้นมีลักษณะแปลกประหลาด คือ ที่ปากและเท้าของมันมีเหล็กแดงเป็นไฟ เวลาที่มันเห็นสัตว์นรก ก็จะพากันมาจิกตรงลูกตา และแหวกอกสัตว์นรกทั้งหลายให้แตกทำลายกระจุยกระจาย แล้วก็เคี้ยวกิน แม้จะตายแล้ว ก็กลับฟื้นคืนชีพมาใหม่ แล้วก็รับการทรมานเหมือนอย่างเดิมอีก จนกว่าจะสิ้นกรรม

บุพกรรมของสัตว์นรก คือ เมื่อครั้งที่เป็นมนุษย์ เป็นคนปากกล้า ด่าว่าบิดามารดา ปู่ย่าตายาย พี่ชาย พี่หญิง ด้วยถ้อยคำที่เจ็บแสบ หรือเมื่อโกรธขึ้นมา ก็ด่าว่าไม่เลือกหน้า ไม่ว่าจะเป็นผู้เฒ่าผู้แก่ แม้ผู้ทรงศีลธรรม มีสมณชีพราหมณ์ พระภิกษุสงฆ์ สามเณร เป็นต้น ไม่เลือกหน้าว่าจะเป็นใคร

ขุมที่ 10 ยันตปาสาณนรก

นรกขุมนี้เป็นขุมสุดท้าย ในนรกมีภูเขา 2 ลูก เป็นภูเขานรกแปลกประหลาด คือ เป็นภูเขายนต์หันกระทบกันเป็นจังหวะไม่หยุดหย่อนนายนิรยบาลมีร่างกายกำยำก็จะจับสัตว์นรกโยนเข้าไปในระหว่างเขาทั้ง 2 ภูเขาก็จะเคลื่อนกระทบกันในทันที ร่างกายของสัตว์นรกเหล่านั้นก็จะแตกละเอียดป่นปี้ ด้วยแรงกระแทกของภูเขานั้น ถ้าจะเปรียบภูเขานรคนั้น เปรียบเหมือนกับหีบอ้อยฝนนที่หีบอ้อยสดให้น้ำไหลออกมา ชีวิตก็จะเวียนว้ายตายเกิดอยู่ในนรกขุมนี้ ไม่รู้จักหมดสิ้น จนกว่าจะสิ้นกรรม

บุพกรรมของสัตว์นรก คือ เมื่อครั้งเป็นมนุษย์ชายหญิง ได้ทุบตีด่าคู่ครองของตนด้วยความโกรธ ถ้าเป็นสามี เมื่อมีความโกรธก็ทุบตีด่าทอภรรยา ถ้าเป็นภรรยา เมื่อโกรธขึ้นมาก็ด่าว่าสามี คว้าไม้คว้ามีดไล่ตีไล่ฟัน แล้วก็คบชู้ประพฤตินอกใจ คบหาเป็นสามี ภรรยาของคนอื่นตามชอบใจ พอตายแล้วก็มาเสวยทุกข์อยู่ในนรกนี้

เรื่องยมโลก เป็นเรื่องที่น่าสนใจ เพราะเป็นภพที่ใกล้กับมนุษย์ บางคนไม่เชื่อ แถมเอาเรื่องราวของพญามารมาล้อเล่นสนุกปากกันไป เป็นเรื่องที่อันตรายมาก หากเราได้ติดตามข่าวสาร คงจะเคยได้ยินได้ฟังเรื่องคนที่ตายแล้วฟื้น โดยตายไป 7 วัน ได้พบเรื่องราวต่างๆ เหมือนฝัน แต่ว่ารู้สึกนาน แล้วกลับมาเล่าว่า ถูกพาไปสถานที่แห่งหนึ่งซึ่งน่ากลัว แต่เมื่อเจ้าหน้าที่ได้ตรวจบัญชีรายชื่อกลับพบว่า ถูกนำไปฝังตัว ต้องนำกลับมาส่ง เพราะยังไม่หมดอายุขัย ท่านผู้นี้ก็คือ พันเอกเสนาะ ผู้ตายแล้วฟื้น ซึ่งเป็นเรื่องที่โด่งดังมากเมื่อเกือบ 20 ปีที่ผ่านมา

นอกจากนี้ ยังมีเรื่องที่หลายคนเคยได้ยินจากปู่ย่าตายาย เมื่อเวลาคนจะตาย บางคนหวาดกลัวเหมือนมีใครจะมาทำร้าย หรือมีผู้ชายชุดแดงมายืนอยู่ตรงหน้า เรื่องราวที่เล่ามานี้ บางครั้งถ้าไม่ได้ประสบพบเจอกับตัวเอง ก็ยากที่จะเชื่อ แต่ถึงแม้ว่าจะยังไม่เชื่อ ก็ควรเพื่อเหนียวด้วยการทำความดีให้มากๆ จึงจะได้ชื่อว่า เป็นผู้ไม่ประมาทในการดำเนินชีวิต

2.1.4 โลกัณฑ์นรก¹ (นรกขุมพิเศษ)

โลกัณฑ์นรกนี้ เป็นนรกขุมพิเศษอีกขุมหนึ่ง นอกจากมหานรก อุตสทณรก และยมโลกนรก เป็นขุมที่น่าสนใจ เพราะเป็นสถานที่สำหรับบุคคลที่ทำอกุศลกรรมหนาแน่น เป็นนรกที่อยู่นอกจักรวาล อยู่ระหว่างโลกจักรวาล 3 โลก เปรียบเหมือนมีดอกบัว 3 ดอก มาชิดติดกัน จะเกิดช่องว่างในตรงกลาง บริเวณช่องว่างในตรงกลางนั้นเรียกว่า “โลกัณฑ์นรก”

สัตว์ที่เกิดในโลกัณฑ์นรกนี้มีร่างกายใหญ่โตยิ่งนัก มีเล็บมือเล็บเท้ายาว ต้องใช้เล็บมือเล็บเท้าเกาะอยู่ตามเชิงจักรวาล ห้อยโหนโยนตัวอยู่ชั่ววินาทีเดียว เหมือนค่างคาวห้อยหัวอยู่บนกิ่งไม้ และก็จะรำพึงในใจว่า “ทำไม กูจึงมาอยู่ที่นี่ สงสัยจะมีเพียงกูผู้เดียวกระมัง” เหตุที่รำพึงเช่นนี้เพราะว่าโลกัณฑ์นรกนั้นมีมืดมิด ไม่มีแสงสว่างแม้เพียงนิดเดียว ต่างห้อยโหนโยนตัวเปะปะด้วยความหิวโหย พอตะครุบไปถูกตัวซึ่งกันและกันจึงคิดว่าเป็นอาหารต่างปล้ำกัดกันอยู่อย่างนี้ไม่ช้าต่างก็พลัดตกลงไปในทะเลน้ำกรดอันเยือกเย็น เนื้อตัวร่างกายก็เปื่อยแหลกเหลว ตายไปในทันที แล้วก็กลับฟื้นขึ้นมาอีก ต้องได้รับความทุกข์ทรมานเช่นนี้ไม่มีวันสิ้นสุดชั่วพุทธันดร กับหนึ่งจึงพ้นโทษจากโลกัณฑ์นรก

บุพกรรมของสัตว์นรก คือ เมื่อครั้งเป็นมนุษย์ เป็นคนประพฤติชั่วช้า ทำร้ายทรมานบิดามารดา หรือเป็นพวกมิจฉาชีวะ ไม่เชื่อนรก ไม่เชื่อสวรรค์ ทำบาปกรรมชั่วช้าเป็นประจำ อีกประการหนึ่ง เป็นคนปากกล้า คำว่าบิดามารดา ปู่ย่าตายาย พี่ชาย พี่สาว ด้วยคำเจ็บแสบ หรือพออนุโกรธขึ้นมาถือว่าไม่เลือกหน้า ไม่ว่าจะเป็นผู้เฒ่าผู้แก่ แม้ผู้ทรงศีล เช่น สมณะ ชี พราหมณ์ พระภิกษุสงฆ์ สามเณร

สรุปสาระสำคัญของนิรยภูมิ

จากการศึกษาเรื่องนิรยภูมิ นักศึกษาจะเห็นสภาพโดยรวมของนรกแล้วว่า เป็นสถานที่หลังความตายฝ่ายทุกข์ ที่มีแต่ความทุกข์ทรมานอย่างแสนสาหัสเพียงฝ่ายเดียว ตั้งแต่การทรมานที่หนักที่สุดในมหานรก ที่ไม่มีเวลาว่างเว้นจากการได้หยุดพักทรมานเลย เมื่อหมดกรรมในมหานรกแล้ว ยังต้องมาถูก

¹ ขัชนียสูตร, สังยุตตนิกาย ชันธวารวรรค, มก. เล่ม 27 หน้า 192.

ทรมาณต่อในอุสสทนรก ซึ่งแม้ว่าการทณฑ์ทรมาณจะหย่อนลงไปบ้าง แต่ยังหนักหนาสาหัสอยู่ และเมื่อหมดกรรมจากอุสสทนรกแล้ว ยังต้องมาถูกทณฑ์ทรมาณต่อในยมโลก สำหรับผู้กระทำความบาปอกุศลไว้มาก

2.2 เปตติวิสัยภูมิ

นักศึกษาได้ทำความเข้าใจเรื่องนรกมาแล้วจะเห็นว่านรกเป็นสถานที่ลงทณฑ์ทรมาณของผู้ที่ทำบาปอกุศลมามากเมื่อครั้งที่เป็นมนุษย์ ในลำดับต่อไปนักศึกษาก็จะได้เรียนรู้วิถีชีวิตของเปรต อันเป็นสถานที่อยู่ของชีวิตหลังความตายอีกภพภูมิหนึ่ง ที่มีความน่าสนใจเช่นเดียวกัน

เปรตบางจำพวกอาศัยปะปนอยู่กับภพมนุษย์ แต่เป็นภพที่ละเอียดกว่า ซึ่งมนุษย์มองไม่เห็น แต่ไม่ได้หมายความว่าเปรตนั้นไม่มี พระสัมมาสัมพุทธเจ้าได้ตรัสยืนยันเรื่องเปรตนี้ว่ามีจริง และทรงรู้ถึงการกระทำที่จะนำไปเป็นเปรต ดังมีกล่าวไว้ใน มหาสิหนาทสูตร¹ ตอนหนึ่งดังนี้

“ดูก่อน สารีบุตร เราย่อมรู้จักเปรตวิสัย ทางไปสู่เปรตวิสัยและปฏิบัติพาอันจะยังสัตว์ให้ถึงเปรตวิสัย อนึ่ง สัตว์ผู้ดำเนินประการใด เบื้องหน้าแต่ตายเพราะกายแตก ย่อมเข้าถึงเปรตวิสัย เราย่อมรู้ชัดซึ่งการกระทำนั้นด้วย”

เรื่องเปรตนี้ นอกจากพระสัมมาสัมพุทธเจ้าจะทรงรู้ชัดแจ้งแล้ว ยังมีเหล่าสาวกอีกจำนวนมากที่รู้ชัด แจ้ง หนึ่งในจำนวนพระสาวกนั้น คือ พระมหาโมคคัลลานะผู้มีฤทธิ์มาก หลายครั้งที่ท่านออกบิณฑบาตกับสภรรณิกบ้าง เหล่าศิษย์บ้าง ท่านจะพบกับเปรตที่มีลักษณะต่างๆ อยู่บ่อยครั้ง เมื่อพบแล้วก็ยังมิได้บอก อะไรกับภิกษุเหล่านั้น ที่ไม่เห็นเปรต เมื่อท่านกลับมาถึงวัดแล้ว จึงนำมาเล่าต่อพระพักตร์ของพระบรมศาสดาว่า ได้เห็นเปรตตนหนึ่ง มีรูปร่างอย่างนั้นๆ ซึ่งพระองค์ทรงรับรองว่าเปรตที่พระมหาโมคคัลลานะเห็นนั้น เป็นเรื่องจริง

หากนักศึกษาร่วมอ่านพระไตรปิฎกจะพบว่า มีการรวบรวมเรื่องเปรตไว้เป็นจำนวนมาก และจัดหมวดหมู่ไว้โดยเฉพาะได้อย่างน่าสนใจ ซึ่งนักศึกษาก็สามารถหาอ่านเพิ่มเติมได้ใน ขุททกนิกาย เปตวัตถุ



2.2.1 ความหมายของเปรตภูมิ

เปตติวิสัยภูมิ คือ ที่อยู่ของเปรต หรือ โลกของเปรต เป็นหนึ่งในอบายภูมิ 4 ฝ่ายทุกคติ สัตว์ที่ชื่อว่าเปรตนั้น เพราะเป็นสัตว์ที่มีความเดือดร้อน ความเป็นอยู่อย่างหิวโหยอดอยาก ซึ่งต่างกับสัตว์นรกที่มีความเดือดร้อนเหมือนกัน แต่ว่าเดือดร้อนเพราะถูกทรมาณ

2.2.2 ที่ตั้งและชนิดของเปรต

ที่อยู่ของเปรตนั้น อยู่ใต้เขตรัฏฐอันเป็นภพของอสูร แต่อยู่ในชอกเขตรัฏฐ อีกชั้นหนึ่ง ซึ่งเป็น

ภาพเฉพาะของเปรต และยังมีเปรตบางประเภทที่อยู่ปะปนกับภพมนุษย์ด้วย

ชนิดของการเกิดเป็นเปรตกล่าวโดยรวมๆ มี 2 ประเภท

1. เปรตที่มาจากภูมิอื่นๆ เช่น เปรตที่มีเศษกรรมที่เหลื้อมาจากมหานรก อุสสทนรก ยมโลกแล้ว จึงมาเป็นเปรต

2. เปรตที่มาจากภูมิมนุษย์ ที่ได้ทำกรรมชั่วซ้ำครั้งเป็นมนุษย์ มีความตระหนี่ มีความโลภเป็น เจ้าเรือน เมื่อตายแล้วก็มาเกิดเป็นเปรตทันที

ไม่ว่าจะเป็นเปรตที่มาจากภูมิใด เมื่อมาอยู่ในภูมิเปรตแล้วย่อมได้รับความทุกข์ทรมานฝ่ายเดียว เป็นเวลายาวนานมาก อายุของเปรตนั้นไม่แน่นอน ขึ้นอยู่กับวิบากกรรมที่ตนกระทำ บางตนยาวนานเป็น พุทธันดร บางตนน้อยกว่านั้น บางตนมากกว่านั้น อย่างเปรตญาติของพระเจ้าพิมพิสาร มีความทุกข์ ทรมานนานถึง 4 พุทธันดร

2.2.3 ชนิดของเปรต

ในคัมภีร์ทางพระพุทธศาสนามีบันทึกไว้ว่า เปรตแบ่งเป็น 4 ประเภทใหญ่ๆ ก็มี บางแห่งแบ่งเป็น 12 ตระกูลบ้าง หรือแยกย่อยออกเป็น 21 ชนิดบ้าง แล้วแต่จุดประสงค์ในการจำแนก ในลำดับต่อไป นักศึกษาจะได้ทราบรายละเอียดของเปรตชนิดต่างๆ

เปรต 4 จำพวก ในเปตวัตถุ อรรถกถา แสดงเปรต 4 จำพวก คือ

1. **ปรทัตตูปชีวิกเปรต** เป็นเปรตที่เลี้ยงชีวิตอยู่โดยอาศัยอาหารที่ผู้อื่นให้ โดยการเซ่นไหว้ เป็นต้น
2. **ขุปปีปาสิกเปรต** เป็นเปรตที่อดอยาก หิวข้าวหิวน้ำอยู่เป็นนิตย์
3. **นิชฌามตัณ्हิกเปรต** เป็นเปรตที่ถูกไฟเผาให้เร่าร้อนอยู่เสมอ
4. **กาลกัญชิกเปรต** เป็นเปรตในจำพวกอสุรกาย หรือเป็นชื่อของอสุรกายที่เป็นเปรต

ในอบทาน อรรถกถา สุตตนิบาตอรรถกถา และพุทธวงศ์อรรถกถา แสดงว่าบรรดาพระโพธิสัตว์ทั้งหลาย นับตั้งแต่ได้รับพุทธพยากรณ์เป็นต้นไป จะไม่เกิดเป็น ขุปปีปาสิกเปรต นิชฌามตัณ्हิกเปรต หรือ กาลกัญชิกเปรต ถ้าจะต้องไปเกิดเป็นเปรต ก็จะเป็นปรทัตตูปชีวิกเปรต ประเภทเดียว

เปรต 12 ตระกูล ได้แก่

- | | |
|----------------------------|---|
| 1. วันตาสเปรต | เปรตที่กินน้ำลาย เสมหะ อาเจียน เป็นอาหาร |
| 2. กณฺฆาสเปรต | เปรตที่กินซากศพคน หรือสัตว์ เป็นอาหาร |
| 3. คฺฤชาทกเปรต | เปรตที่กินอุจจาระต่างๆ เป็นอาหาร |
| 4. อัคคิชาลมฺขเปรต | เปรตที่มีเปลวไฟลุกอยู่ในปากเสมอ |
| 5. สฺจุมฺขเปรต | เปรตที่ปากเท่ารูเข็ม |
| 6. ตัณฺหุภฺภูติเปรต | เปรตที่ถูกตัณหาเบียดเบียนให้หิวข้าวหิวน้ำเสมอ |
| 7. นิชฌามกเปรต | เปรตที่มีตัวดำเหมือนตอไม้ที่เผา |
| 8. ลัพพิงคเปรต | เปรตที่มีเล็บมือ เล็บเท้ายาวคมเหมือนมีด |
| 9. ปัพพตังคเปรต | เปรตที่มีร่างกายสูงใหญ่เท่าภูเขา |
| 10. อชฺครเปรต | เปรตที่มีร่างกายคล้ายสัตว์เดียรัจฉาน |

- | | |
|-----------------|---|
| 11. มหิทธิกเปรต | เปรตที่มีฤทธิ์มาก |
| 12. เวมานิกเปรต | เปรตที่ต้องเสวยทุกข์ในเวลากลางวัน แต่กลางคืนได้ไปเสวยสุขในวิมาน |

เปรต 21 จำพวก ในวินัย และลักษณะสังยุตตพระบาลี แสดงเปรต 21 จำพวก คือ

- | | |
|-----------------------|--|
| 1. อัญญสิขลิกเปรต | เปรตที่มีกระดูกติดกันเป็นท่อนๆ แต่ไม่มีเนื้อ |
| 2. มังสเปสิกเปรต | เปรตที่มีเนื้อเป็นชิ้นๆ แต่ไม่มีกระดูก |
| 3. มังสพิณทเปรต | เปรตที่มีเนื้อเป็นก้อน |
| 4. นิจฉวิเปรต | เปรตที่ไม่มีหนัง |
| 5. อสิโลมเปรต | เปรตที่มีขนเป็นพระขรรค์ |
| 6. ลัตติโลมเปรต | เปรตที่มีขนเป็นหอก |
| 7. อสุโลมเปรต | เปรตที่มีขนเป็นลูกธนู |
| 8. สุกฺกิโลมเปรต | เปรตที่มีขนเป็นเข็ม |
| 9. ทุดิยสุกฺกิโลมเปรต | เปรตที่มีขนเป็นเข็มชนิดที่ 2 |
| 10. กุมภณทเปรต | เปรตที่มีอวัยวะใหญ่โตมาก |
| 11. คูถกุปนิมุกคเปรต | เปรตที่จมอยู่ในอุจจาระ |
| 12. คูถขาทกเปรต | เปรตที่กินอุจจาระ |
| 13. นิจฉวิตกเปรต | เปรตหญิงที่ไม่มีหนัง |
| 14. ทุดคันธเปรต | เปรตที่มักกลิ่นเหม็นเน่า |
| 15. โอคิลินีเปรต | เปรตที่มีร่างกายเป็นถ่านไฟ |
| 16. อลิสเปรต | เปรตที่ไม่มีศีรษะ |
| 17. ภิกขุเปรต | เปรตที่มีรูปร่างลักษณะเหมือนพระ |
| 18. ภิกขุณีเปรต | เปรตที่มีรูปร่างลักษณะเหมือนภิกษุณี |
| 19. ลิกขมานเปรต | เปรตที่มีรูปร่างลักษณะเหมือนลิกขมานา
(สามเณรีที่ได้รับการอบรมเป็นเวลา 2 ปี เพื่อบวชเป็นภิกษุณี) |
| 20. สามเณรเปรต | เปรตที่มีรูปร่างลักษณะเหมือนสามเณร |
| 21. สามเณรีเปรต | เปรตที่มีรูปร่างลักษณะเหมือนสามเณรี |

2.2.4 รายละเอียดเปรต 12 ตระกูล

นักศึกษาทราบแล้วว่า เปรตสามารถแบ่งเป็นหลายประเภท แต่ในที่นี้จะนำเสนอรายละเอียดเฉพาะเปรต 12 ตระกูล

ตระกูลที่ 1 วันตาสาเปรต

เปรตตระกูลนี้ มีรูปร่างน่าเกลียด น่ากลัว และอดอยากหิวโหย เมื่อเปรตเหล่านี้เห็นมนุษย์ถ่มเสลด

น้ำลายออกมา ต่างตื่นเต้นดีใจรีบตรงไปดูเอาโอชะเสลดเป็นอาหาร กินแล้วยังหิวโหยเช่นเดิม จนกว่าจะสิ้นกรรมที่ทำไว้ จึงจะไปเกิดในภูมิอื่น

กรรมที่ทำให้เป็นเปรตตระกูลนี้ เพราะชาติก่อนเป็นคนตระหนี่จับขั้วหัวใจ เห็นผู้ใดอดอยากมาขออาหาร ก็พาลโกรธถ่มน้ำลายใส่ด้วยความรังเกียจ หรือเข้าไปในสถานที่ที่ควรเคารพบูชา เช่น โบสถ์ วิหาร ลานพระเจดีย์ แล้วไม่มีความเคารพต่อสถานที่ ได้ถ่มเสลดน้ำลายลงในสถานที่ศักดิ์สิทธิ์นั้น เมื่อตายแล้วก็มาเกิดเป็นเปรตในตระกูลนี้

ตระกูลที่ 2 กุณปชาทาเปรต

เปรตตระกูลนี้มีรูปร่างน่าเกลียดมาก จะขอขอนหาซากอสุภะกินเป็นอาหารด้วยความหิวโหย ครั้นเห็นซากอสุภะของสัตว์ที่ล้มตาย กลายเป็นศพอืดเน่าเหม็น เปรตเหล่านี้จะตีกตีใจวิ่งเข้าไปดูโอชะที่เน่าเหม็นจากซากอสุภะนั้น

กรรมที่ทำให้มาเป็นเปรตตระกูลนี้ เพราะชาติที่เป็นมนุษย์มีความตระหนี่ เมื่อมีผู้มาขอบริจาคทาน ก็เกลี้ยให้ของที่ไม่ควรให้ ด้วยความปรารถนาจะเกลี้ยประชด ไม่เคารพในทาน จึงมาเกิดเป็นเปรตประเภทนี้

ตระกูลที่ 3 คุณชาทาเปรต

เปรตตระกูลนี้ มีรูปร่างน่าสะอิดสะเอียน น่าเกลียด เปรตชนิดนี้จะเที่ยวแสวงหาคุถ คือ อุจจาระ ที่คนถ่ายเอาไว้ ยิ่งมีกลิ่นเหม็นมากเท่าไรก็ยิ่งชอบ เมื่อเปรตเหล่านี้เห็นอุจจาระจะดีใจจนเนื้อเต้น รีบวิ่งรี่เข้าไปที่กองอุจจาระเหมือนสุนัขขอย่างนั้น ครั้นไปถึงก็ก้มหน้าดูเอาโอชะของคุถนั้นเป็นอาหาร แต่ก็ไม่เคยอิ่มเลย

กรรมที่ทำให้มาเป็นเปรตตระกูลนี้ เพราะครั้งที่เป็นมนุษย์ มีความตระหนี่จัด เมื่อหมูญาติที่ตกทุกข์ได้ยาก หรือผู้คนมาหาเพื่อขอความช่วยเหลือ ขอข้าว ขอน้ำดื่ม จะเกิดอาการขุ่นเคืองขึ้นมาทันที ซี้ไปที่มูลสัตว์พร้อมกับบอกว่า “ถ้าอยากได้ ก็จงเอาไปกินเถิด แต่จะมาเอาข้าวปลาอาหาร ข้าไม่ให้หรอก” แล้วก็ขับไล่ไล่ส่ง ด่าด้วยถ้อยคำที่หยาบคาย ตายแล้วจึงไปเกิดเป็นเปรตชนิดนี้

ตระกูลที่ 4 อัคคิชาลมุขาเปรต

เปรตตระกูลนี้ มีรูปร่างผอมโซ มีเปลวไฟแลบออกมาจากปากตลอดเวลา ทั้งกลางวันกลางคืน ไฟไหม้ปากไหม้ลิ้นเจ็บแสบเจ็บร้อน ครั้นทนไม่ได้ก็วิ่งร้องไห้ครวญครางไปไกลถึงร้อยโยชน์ พันโยชน์ ถึงกระนั้นไฟก็ไม่ดับ กลับเป็นเปลวเผาไหม้ปากและลิ้นหนักเข้าไปอีก

กรรมที่ทำให้มาเกิดเป็นเปรตตระกูลนี้ เพราะครั้งเป็นมนุษย์ มีความตระหนี่เหนียวแน่น เมื่อมีใครมาขอ ครั้นจะไม่ให้ก็กลัวคนอื่นดูแคลน จึงเกลี้ยให้สิ่งของร้อนๆ เพื่อหวังจะเกลี้ยให้ผู้รับเข็ดหลาบ จะได้เลิกมาขอ เพราะไม่เห็นอานิสงส์ของการทำทาน

ตระกูลที่ 5 สัจมิขาเปรต

เปรตตระกูลนี้ รูปร่างแปลกพิกล คือ เท้าทั้งสองใหญ่โต คอยาวมาก แต่ปากเท่ารูเข็ม จะได้อาหารมาบริโภคแต่ละครั้งก็ไม่พออิ่ม เพราะมีปากเท่ารูเข็ม อาหารไม้อาจจะผ่านช่องปากเข้าไปได้ง่ายๆ อยากกินแต่กินไม่ได้ ต้องทุกข์ทรมานแสนลำบาก ร่างกายผอมโซดำเกรียม

กรรมที่ทำให้เป็นเปรตตระกูลนี้ เพราะเป็นคนตระหนี่ในชาติที่เป็นมนุษย์ เมื่อมีใครมาขออาหาร ก็ไม่ยอมให้ และไม่มีศรัทธาที่จะถวายทานแก่สมณพราหมณ์ผู้มีศีล มีจิตหวงแหนทรัพย์สมบัติ ผลกรรมตามสนอง ต้องมาเกิดเป็นเปรตปากเท่ารูเข็ม

ตระกูลที่ 6 ตัณหาชิตาเปรต

เปรตตระกูลนี้ มีรูปร่างพอมและอดอยากเช่นเดียวกับเปรตพวกอื่น คือ มีความอยากข้าว น้ำ เป็นกำลังที่แปลกออกไป คือ เปรตเหล่านี้จะเดินตระเวนท่องเที่ยวไปเรื่อยๆ เพื่อหาอาหาร เมื่อมองไปเห็นสระ บ่อ ห้วย หนอง ก็ตื่นเต้นดีใจ รีบวิ่งไปโดยเร็ว แต่ครั้นไปถึงแหล่งน้ำนั้น กลับกลายเป็นสิ่งอื่นด้วย อำนาจกรรมบันดาล

กรรมที่ทำให้เป็นเปรตตระกูลนี้ เพราะเป็นคนหวงข้าวหวงน้ำ เทียวปิดสระ ปิดบ่อ ปิดหม้อ ไม่ให้คนอื่นได้ดื่มกิน ครั้นละโลกแล้วก็มาเกิดเป็นเปรตอดอยากข้าวน้ำดังกล่าว

ตระกูลที่ 7 นิชฌามักกาเปรต

เปรตตระกูลนี้ มีรูปร่างเหมือนต้นเสาหรือต้นไม้ที่ถูกไฟไหม้ สูงชะลูดดำทะมึน แลดูน่ากลัวมาก มีกลิ่นเหม็นเน่า มือและเท้าเป็นง่อย ริมฝีปากด้านบนห้อยทับริมฝีปากด้านล่าง มีฟันยาว มีเขี้ยวออกจากปาก ผมยยาวพระรุพระรัง มีความอดอยากเหลือประมาณ ยืนที่อยู่ที่เดิมไม่ท่องเที่ยวไปไหนเหมือนเปรตชนิดอื่น

กรรมที่ทำให้เกิดเป็นเปรตตระกูลนี้ เพราะเป็นคนใจหยาบ เห็นสมณพราหมณ์ผู้มีศีลก็โกรธเคือง มีอกุศลจิตคิดว่า ท่านเหล่านั้นจะมาขอของตน จึงแสดงกิริยาอาการเยาะเย้ยถากถาง ขับไล่สมณพราหมณ์เหล่านั้นให้ได้รับความอับอาย หรือเห็นพ่อแม่เป็นคนแก่คนเฒ่า เกิดโรคภัยไข้เจ็บเบียดเบียนเพราะความชรา แกล้งให้ท่านตกใจจะได้ตายไวๆ ตัวเองจะได้ครอบครองสมบัติ

ตระกูลที่ 8 ลัพพังคาเปรต

เปรตตระกูลนี้ มีร่างกายใหญ่โต มีเล็บมือเล็บเท้ายาวคมเหมือนมิดเหมือนดาบและงอเหมือนตะขอ ได้แต่กำหนัดกั่มตาตะกายข่วนร่างกายตนเองให้ขาดเป็นแผลด้วยเล็บ แล้วกินเลือดเนื้อของตนเองเป็นอาหาร

กรรมที่ทำให้เกิดเป็นเปรตตระกูลนี้ เพราะชอบขูดรีดชาวบ้าน เอาเปรียบผู้อื่น หรือบางครั้ง ชอบรังแกหยิกข่วนบิดามารดา ถ้าเป็นหญิงก็หยิกข่วนสามีของตน

ตระกูลที่ 9 ปัพพตังคาเปรต

เปรตตระกูลนี้ มีร่างกายใหญ่เหมือนภูเขาลูกเดียว เวลากลางคืนสว่างไสวรุ่งเรืองด้วยเปลวไฟ กลางวัน เป็นควันล้อมรอบกาย เปรตเหล่านี้ต้องถูกไฟเผาผลาญนอนกลิ้งไปมาเหมือนขอนไม้ที่กลิ้งอยู่กลางไร่กลางป่า ได้รับทุกข์เวทนาแสนสาหัส ร้องไห้ปานจะขาดใจ

กรรมที่เกิดเป็นเปรตตระกูลนี้ เพราะครั้งเป็นมนุษย์ได้เอาไฟเผาบ้าน เผาโรงเรียน เผากุฏิ วิหาร เป็นต้น

ตระกูลที่ 10 อชครเปรต

เปรตตระกูลนี้ มีรูปร่างคล้ายกับสัตว์เดียรัจฉาน เช่น มีรูปร่างเป็นงูเหลือม เป็นเสือ เป็นม้า เป็น

ว้าว เป็นควาย เป็นต้น แต่จะถูกไฟเผาไหม้ทั่วร่างกายทั้งกลางวันและกลางคืนไม่ว่างเว้น แม้แต่วันเดียว

กรรมที่ทำให้เกิดเป็นเปรตตระกูลนี้ เพราะเมื่อครั้งเป็นมนุษย์เป็นคนตระหนี่ เมื่อเห็นสมณพราหมณ์ผู้มีศีลมาเยือน ก็ด่าเปรียบเปรยทว่า เสมอด้วยสัตว์เดียรัจฉานต่างๆ เพราะไม่อยากให้ทาน หรือแกล้งล้อเลียนเป็นรูปสัตว์ต่างๆ

ตระกูลที่ 11 มหิทธิกาเปรต

เปรตตระกูลนี้ เป็นเปรตที่มีฤทธิ์และรูปร่างมดุงเทวดา แต่ว่าอดอยากหิวโหยอาหารอยู่ตลอดเวลาเหมือนเปรตชนิดอื่นๆ จะเที่ยวไปในสถานที่ต่างๆ เมื่อพบคุณมิตร และของสกปรกก็จะดูดกินเป็นอาหาร

กรรมที่ทำให้เกิดเป็นเปรตตระกูลนี้ เพราะครั้งเป็นมนุษย์ บวชเป็นพระภิกษุสามเณร พยายามรักษาศีลของตนให้บริสุทธิ์ จึงมีรูปร่างผุดผ่องราวเทวดา แต่ไม่ได้บำเพ็ญธรรม มีใจเกียจคร้านต่อการบำเพ็ญสมณธรรมตามวิสัยของบรรพชิต จิตใจจึงมากไปด้วย โลภะ โทสะ โมหะ มีความเข้าใจผิดว่า “เราบวชแล้ว รักษาแต่ศีลอย่างเดียวก็น่าพอใจ ไม่เห็นต้องทำบุญให้ทานเหมือนฆราวาสเลย” ครั้นเมื่อละโลกจึงมาเกิดเป็นเปรตตระกูลนี้

ตระกูลที่ 12 เวมานิกเปรต

เปรตตระกูลสุดท้าย เปรตตระกูลนี้จะมีสมบัติ คือ วิมานทองอันเป็นทิพย์ บางตนจะเสวยสุขราวเทวดาในเวลากลางวัน ส่วนเวลากลางคืนจะเสวยทุกข์ที่เกิดจากความตระหนี่ในทรัพย์ บางตนเสวยสุขเฉพาะในเวลากลางคืน ส่วนกลางวันจะเสวยทุกข์ ตามสมควรแก่กรรม

กรรมที่ทำให้เกิดมาเป็นเปรตตระกูลนี้ เพราะครั้งเป็นมนุษย์มีศรัทธาทำบุญกุศลไว้มากแต่ไม่รักษาศีล ไม่รักษากาย วาจา ใจ ให้บริสุทธิ์ ครั้นตายลงจึงตรงมาเกิดเป็นเวมานิกเปรต หรือเป็นมนุษย์พบพระพุทธศาสนาได้รักษาศีลเพียงอย่างเดียว แล้วไม่มีศรัทธาในการสร้างบุญกุศลอื่น และมีความสงสัยในเรื่องบุญเรื่องบาป แม้รักษาศีลก็รักษาแบบเสียไม่ได้ หรือไม่ตั้งใจรักษา

2.2.5 กรณีศึกษาเรื่องเปรต

ตัวอย่างเปรต จะทำให้นักศึกษาได้เห็นสภาพของเปรตแต่ละชนิดชัดเจนขึ้น และได้เห็นการกระทำที่จะนำไปเป็นเปรตชนิดต่างๆ ด้วย ในที่นี้จะสรุปเนื้อหาพอสังเขป

เปรตชั้นเนื้อ

ครั้งหนึ่ง พระมหาโมคคัลลานเถระได้เห็นชั้นเนื้อลอยอยู่ในอากาศ พวกแร้งบ้าง นกตะกรุมบ้าง ต่างพากันโฉบล่าตามจิกทั้งชั้นเนื้อนั้น และชั้นเนื้อนั้นก็ส่งเสียงร้องครวญครางอย่างน่าสงสาร จึงคิดว่าน่าอัศจรรย์เป็นนักหนา ต่อมาได้กราบทูลให้พระพุทธองค์ทรงทราบ ซึ่งสมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าทรงเล่าประวัติของเปรตตนนี้ว่า

ในชาติก่อน เปรตชั้นเนื้อตนนี้ เกิดเป็นมนุษย์ มีอาชีพเป็นคนฆ่าโค ครั้นตายแล้ว ก็ไปตกนรกหมกไหม้อยู่ในขุมนรกอยู่นานนักหนา เมื่อหมดกรรมพ้นจากแดนนรกแล้ว เศษกรรมยังมี จึงต้องมาเกิดเป็นเปรตชั้นเนื้อ เสวยทุกข์เวทนาอันน่าทุเรศเห็นปานนี้

เปรตก้อนเนื้อ

คราวหนึ่ง พระมหาโมคคัลลานเถระผู้มีทิพยจักขุ ได้เห็นก้อนเนื้อมลอยอยู่ในอากาศ เหล่าแรงแบบบ้าง กาบ้าง นกตะกรุมบ้าง ต่างก็พากันโผล่ไปตามจิกทิ้งก้อนเนื้อนั้นเป็นอลหม่าน และก้อนเนื้อนั้น ก็ส่งเสียงร้องครวญครางอย่างน่าสงสาร พระบรมศาสดา ได้ตรัสเล่าประวัติของเปรตตนนี้ว่า

ในชาติก่อน เปรตก้อนเนื้อตนนี้ เกิดเป็นมนุษย์ มีอาชีพเป็นคนฆ่านกขาย ครั้นเขาทำกาลกิริยาตายไปแล้ว ไปตกนรกหมกไหม้อยู่เป็นเวลานานนักหนา เมื่อหมดกรรมพ้นจากแดนนรกแล้ว เศษกรรมยังมี จึงต้องมาเกิดเป็นเปรตก้อนเนื้อ เสวยทุกข์เวทนาอันน่าทุเรศเห็นปานนี้

เปรตไม่มีผิวหนัง

คราวหนึ่ง พระมหาโมคคัลลานเถระผู้มีทิพยจักขุ ได้เห็นบุรุษไม่มีผิวหนังลอยอยู่ในอากาศ เหล่าแรงแบบบ้าง กาบ้าง นกตะกรุมบ้าง ต่างก็พากันโผล่ไปตามจิกทิ้งบุรุษเปรตประหลาดนั้นเป็นอลหม่าน บุรุษเปรตผู้ไม่มีผิวหนัง ก็ได้แต่ส่งเสียงร้องครวญครางโอดโอยอยู่ สมเด็จพระบรมครูเจ้าได้ตรัสเล่าประวัติของเปรตตนนี้ว่า

ในชาติก่อน เปรตผู้ไม่มีผิวหนังนี้ เกิดเป็นมนุษย์ มีอาชีพเป็นคนฆ่าแกะขาย ฆ่าแล้วถลกหนังไปขาย บางคราวก็ถลกหนังเสียทั้งเป็นๆ ครั้นเขาทำกาลกิริยาตายไปแล้วก็ตกนรกหมกไหม้อยู่เป็นเวลานานนักหนา เมื่อหมดกรรมพ้นจากแดนนรกแล้ว เศษกรรมยังมี จึงได้เกิดมาเป็นมนุษย์เปรตไม่มีผิวหนัง เสวยทุกข์เวทนาอันน่าทุเรศเห็นปานนี้

เปรตหญิงไม่มีผิวหนัง

สมัยหนึ่ง พระมหาโมคคัลลานเถระ ผู้มีทิพยจักขุ ได้เห็นเปรตหญิงตนหนึ่ง ซึ่งไม่มีผิวหนัง ลอยอยู่ในเวหาส เหล่าแรงแบบบ้าง กาบ้าง นกตะกรุมต่างโผล่ตามจิกทิ้งอยู่ตลอดเวลา เปรตหญิงนี้ ก็ได้แต่ส่งเสียงร้องครวญครางอย่างน่าสมเพชเวทนาเป็นที่สุด พระสัมมาสัมพุทธเจ้าได้ตรัสเล่าประวัติของเปรตตนนี้ว่า

ในชาติก่อน เปรตหญิงซึ่งไม่มีผิวหนังนี้ เกิดเป็นมนุษย์ มีจิตใจไม่บริสุทธิ์ประพฤตินอกใจสามี ไปคบชู้อยู่กับบุรุษอื่น เมื่อดับขันธ์สิ้นชีวิตแล้วไปเกิดเป็นสัตว์นรก เสวยทุกข์โศกนานกาลช้านาน ครั้นหมดกรรมพ้นจากขุมนรกแล้ว เศษกรรมชั่วยังมี จึงต้องมาเกิดในเปตติวิสัยภูมิ เป็นเปรตหญิงไม่มีผิวหนัง และถูกล้างตัวเปรตคือ แร้ง กา นกตะกรุมจิกทิ้งอยู่เช่นนั้น

เปรตหัวด้วน

สมัยหนึ่ง พระมหาโมคคัลลานะ ผู้มีทิพยจักขุ ได้เห็นเปรตตนหนึ่งซึ่งไม่มีศีรษะ มีตาและปากอยู่ที่อก ลอยอยู่ในเวหาส มีหมู่แร้ง กา และนกตะกรุมพากันรุมจิกรุมทิ้งอยู่ตลอดเวลา เปรตหัวด้วนตนนั้น ก็ได้แต่ส่งเสียงร้องครวญครางอย่างน่าสมเพชเวทนาเป็นที่สุด พระสัมมาสัมพุทธเจ้าได้ตรัสเล่าประวัติของเปรตตนนี้ว่า

ในชาติก่อน เปรตตนนี้เกิดเป็นมนุษย์ มีอาชีพไม่บริสุทธิ์ คือ เป็นเพศฆาตผู้ฆ่าโจร มีนามว่า

“หาริกะ” อยู่ในพระนครราชคฤห์นี้ เมื่อดับชีวิต ขาดใจตายแล้วได้ไปเกิดเป็นสัตว์นรก เสวยทุกข์โศกอยู่ ล้นกาลนาน ครั้นหมดกรรมพ้นจากนรกแล้ว เศษกรรมชั่วยังมี จึงต้องมาเกิดในเปตติวิสัยภูมิ เป็นเปรต ศีรษะขาดรูปร่างแปลกประหลาด และถูกแรงแ้ง กา และนกตะกรุมพากันรุมจิกทั้งอยู่เสมอเช่นนั้น

เปรตบรรพชิต

อีกหลายสมัยต่อมา พระมหาโมคคัลลานะ ผู้มีทิพยจักขุ ได้เห็นเปรตซึ่งมีรูปร่างเป็นภิกษุ เปรตมีรูปร่างเป็นภิกษุณี เปรตมีรูปร่างเป็นสิกขมานา เปรตมีรูปร่างเป็นสามเณร และเปรตมีรูปร่างเป็นสามเณรี เปรตเหล่านี้ลอยลอยอยู่ในอากาศ บาตรก็ดี จีวรก็ดี ประคตเอวก็ดี ของเปรตเหล่านี้ล้วนเป็นเปลวไฟโชติช่วงแผดเผาร่างกายอยู่ตลอดเวลา และเปรตเหล่านั้น ก็ได้แต่ส่งเสียงร้องครวญครางไปมาบนอากาศ เป็นที่น่าแปลกประหลาดอัศจรรย์เป็นที่สุด พระสัมมาสัมพุทธเจ้าได้ตรัสเล่าประวัติของเปรตเหล่านั้นว่า

ในชาติก่อน เปรตเหล่านั้น ได้เกิดเป็นมนุษย์มีโอกาสนะเสริฐสุด โดยได้บรรพชาอุปสมบทเป็น พระภิกษุ ภิกษุณี สิกขมานา สามเณร และสามเณรี ในพระพุทธศาสนาของพระกัสสปสัมมาสัมพุทธเจ้า แต่เขาเหล่านั้นประพฤติผิดธรรม ผิดวินัย มีอาจารย์อันชั่วช้า ไม่ปฏิบัติตามคำสั่งสอนของพระพุทธองค์ เมื่อละโลกแล้ว ได้ไปเกิดเป็นสัตว์นรกอยู่ล้นกาลช้านาน ครั้นหมดกรรมพ้นจากแดนนรกแล้ว เศษกรรมชั่วยังมี จึงต้องมาเกิดในเปตติวิสัยภูมินี้ เป็นเปรตแสนทุเรศ คือ ทรงเพศเป็นภิกษุ ภิกษุณี สิกขมานา สามเณร และสามเณรี ถูกไฟเผาให้ได้รับความเร่าร้อน ส่งเสียงร้องโอดโอย ครวญครางอย่างน่าสมเพชเวทนายิ่งนัก ท่องเที่ยวไปมาอยู่ในอากาศเช่นนั้น

บรรดาเปรตทั้งหลาย ที่เล่ามาทั้งหมดนี้ หากนักศึกษาพิจารณาให้ดีก็จะเห็นว่าเป็นเปรตในลักษณะ เศษบาปเสียทั้งสิ้น คือ เป็นเปรตประเภทที่ได้ประกอบอกุศลกรรมทำชั่วเมื่อครั้งเป็นมนุษย์ ไปเกิดเป็นสัตว์นรกในนิรยภูมิ เสวยทุกข์โศกอยู่จนหมดกรรมในแดนนรกแล้ว แต่ว่าเศษแห่งบาปกรรมยังมีอยู่ จึงต้องมาเกิดเป็นเปรต มีสภาพต่างๆ กัน ด้วยอำนาจแห่งเศษบาปที่ตนได้กระทำไว้ ฉะนั้นท่านจึงเรียกเปรตประเภทนี้ว่า เปรตเศษบาป

2.2.6 เปรตที่รับส่วนบุญได้

ในหัวข้อต่อจากนี้ไป นักศึกษาจะได้ทราบถึงเปรตบางชนิดที่สามารถรับส่วนบุญได้ ในบรรดาเปรตทั้งหลายที่ได้กล่าวมาแล้วทั้งสิ้น มี 12 จำพวกบ้าง 4 จำพวกบ้าง 21 จำพวกบ้าง ในจำนวนเปรตทั้งหมดนี้ เปรตที่มีโอกาสจะได้รับส่วนบุญจากญาติอุทิศให้ คือ เปรตจำพวกปรตตูปชีวิกเปรต และเป็นเปรตจำพวกเดียวที่รับส่วนบุญได้เท่านั้น ส่วนเปรตอื่นๆ นอกจากนี้ ไม่สามารถจะรับส่วนบุญที่ญาติอุทิศไปให้ได้ เพราะเหตุว่าเปรตเหล่านี้อยู่ห่างไกลจากหมู่มนุษย์ แต่สำหรับปรตตูปชีวิกเปรตนั้น เป็นเปรตที่เกิดอยู่ในบริเวณบ้าน เช่น บุคคลบางคนถูกฆ่าตายโดยปัจจุบัน หรือผู้ที่ตายตามธรรมดาก็ตาม แต่มีความห่วงใยอาลัย ก็เกิดเป็นเปรตอยู่ในบริเวณบ้านนั่นเอง และปรากฏตนให้บรรดาญาติหรือบุคคลอื่นๆ เห็นได้ตามที่ชาวบ้านนิยมพูดกันว่า ผีหรือเปรตเหล่านี้ได้แก่ปรตตูปชีวิกเปรต

ถึงแม้ว่าปรตตูปชีวิกเปรตจะเป็นเปรตที่เกิดอยู่ในบริเวณบ้านทั้งหลายได้ก็ตาม แต่ถ้าไม่รู้ว่าเขาแผ่ส่วนบุญให้ ก็ไม่สามารถที่จะรับส่วนบุญนั้นได้เหมือนกัน ทั้งนี้เพราะว่า ถ้าไม่รู้แล้วก็ไม่สามารถจะอนุโมทนา

ว่า สาธุ สาธุ เมื่อไม่สามารถจะอนุโมทนาว่าสาธุ ก็เป็นอันว่าไม่ได้รับส่วนบุญที่ญาติอุทิศมาให้ เพราะเป็นธรรมดาของเปรตทั้งหลายที่จะต้องเป็นเช่นนั้น ฉะนั้นปรตตูปชีวิกเปรตจำพวกนี้ ก็ไม่เป็นการแน่นอนว่า จะได้รับส่วนบุญจากญาติที่อุทิศให้เสมอไป

ในเรื่องของการอุทิศส่วนบุญให้เปรตนั้น พระลัมมาลัมพุทเธเจ้าตรัสไว้ใน ตีโรกุตสูตร¹ ว่าด้วยการให้ส่วนบุญแก่ผู้ที่ล่วงลับไปแล้ว พระผู้มีพระภาคเจ้าตรัสแก่พระเจ้าพิมพิสาร เป็นคาถาว่า

“ฝูงเปรตพากันมายังเรือนของตน ยืนอยู่ที่นอกฝาเรือนบ้าง ยืนอยู่ที่ทาง 4 แพร่ง 3 แพร่ง บ้าง ยืนอยู่ใกล้บันประตูป้าง เมื่อข้าว น้ำ ของเคี้ยว ของกิน เขาวางไว้เป็นอันมาก ญาติใดๆ ของเปรตเหล่านั้น ก็ระลึกไม่ได้ เพราะกรรมของสัตว์ทั้งหลายเป็นปัจจัย ชนเหล่าใดเป็นผู้เอ็นดู ชนเหล่านั้นย่อมให้น้ำ ข้าว อันสะอาด ประณีต อันสมควร ตามกาล อุทิศเพื่อญาติทั้งหลาย อย่างนี้ว่า ขอนานี้แล จงมีแก่ญาติทั้งหลาย ขอญาติทั้งหลาย จงมีสุขเถิด

ส่วนฝูงเปรตที่เป็นญาติเหล่านั้น มาแล้ว พร้อมแล้ว ก็ชุมนุมกันในที่ให้ทานนั้น ย่อมอนุโมทนาโดยเคารพ ในข้าว น้ำเป็นอันมากกว่า เราได้สมบัติเพราะเหตุแห่งญาติเหล่าใด ขอญาติเหล่านั้นของเรา จงมีชีวิตยั่งยืน ทั้งการบูชาญาติผู้เป็นทายกก็ได้กระทำแก่พวกเราแล้ว

อนึ่ง ทายกทั้งหลาย ย่อมไม่ไร้ผล ก็ในปิตติวิสัยนั้น ไม่มีกสิกรรมการทำไร่ การทำนา ไม่มี โครักขกรรม การเลี้ยงโค ในปิตติวิสัยนั้น การค้าเช่นนั้น การซื้อขายด้วยเงิน ก็ไม่มี ผู้ทำ กาลกิริยาละไปแล้ว ย่อมยังอรรถภาพให้เป็นไปในปิตติวิสัยนั้น ด้วยทานที่ญาติให้แล้วจากมนุษย์ โลกนี้”

จากพระคาถานี้ จะเห็นว่า ชีวิตความเป็นอยู่ของเปรตทุกข์ทรมาน ต้องอดอยากหิวโหย รอคอย แต่การอุทิศผลแห่งบุญไปให้เท่านั้น หากญาติพี่น้องไม่มีความเชื่อเรื่องการให้ทานและการอุทิศบุญแล้ว ความอดอยากย่อมครอบงำเปรตนั้นให้ได้ทุกข์ทรมานยาวนานทีเดียว

2.2.7 เปรตที่รับส่วนบุญไม่ได้

บรรดาลสัตว์ทั้งหลายที่ได้ล่วงลับไปแล้ว ต่างก็ไปเกิดอยู่ในนรกบ้าง เป็นเดียรัจฉานบ้าง เป็นเปรตที่อยู่ห่างไกลจากมนุษย์บ้าง ส่วนญาติทั้งหลายที่อยู่ภายหลัง แม้จะชวนกันทำบุญอุทิศให้แก่บุคคลเหล่านี้ อยู่เสมอๆ ก็ตาม ก็ไม่สำเร็จประโยชน์อันใดแก่บุคคลที่ได้ไปถือกำเนิดดังกล่าว คงเป็นประโยชน์แก่ผู้ที่อุทิศให้เท่านั้น เช่น ญาติคนหนึ่งของเราถึงแก่ความตาย และเกิดเป็นสุนัขขี้ในบ้าน ถึงแม้ว่าเราจะทำบุญแล้ว อุทิศให้ก็จริง แต่บุญนั้นก็ไม่สำเร็จประโยชน์อะไรให้แก่สุนัขนั้นได้

ส่วนผู้ที่ทำบุญอุทิศให้แก่ญาติที่ล่วงลับไปแล้ว ถึงแม้ญาติที่ล่วงลับนั้นจะไม่ได้รับส่วนบุญที่อุทิศไปให้ บุญที่ผู้กระทำได้อุทิศไปให้ นั้นไม่สูญหายไปไหน คงเป็นบุญติดตัวอยู่แก่ผู้กระทำเสมอ ทั้งในชาตินี้ ชาติหน้า และชาติต่อไป

¹ ตีโรกุตสูตร, ขุททกนิกาย ขุททกปาฐะ, มก. เล่ม 39 ข้อ 8 หน้า 276-277.

ฉะนั้น เมื่อเวลาทำบุญอุทิศส่วนกุศลให้แก่ผู้ตายไปแล้ว ผู้ทำบุญควรเว้นจากการสนุกสนาน เอิกเกริกเฮฮา เช่น มีการเลี้ยงเหล้ากันในขณะนั้น หรือมีมหรสพคือการละเล่นต่างๆ จะเป็นที่บ้านหรือที่วัดก็ตาม ผู้ทำบุญควรสมาทานศีลเสียก่อนเพื่อให้ใจสงบ และต้องเจริญมรณานุสติด้วย เพื่อให้กุศลจิตเกิดขึ้น การทำบุญตามที่กล่าวมานี้ผู้ทำก็ได้านิสงส์มาก คือ ได้บุญเต็มร้อยเปอร์เซ็นต์ และผู้ที่ตายไปแล้ว ถ้าอยู่ในภูมิที่รับบุญได้ เมื่ออนุโมทนาบุญ ก็ได้รับส่วนบุญนั้น

ถ้าหากผู้ทำบุญไม่ได้ทำตามที่ได้กล่าวมาแล้วแม้จะมีการสนุกสนานต่างๆ จิตใจในขณะนั้นจะไม่สงบ บุญกุศลก็เกิดน้อย ฉะนั้นการทำบุญที่เจือด้วยความสนุกสนานเช่นนั้น ผู้ทำบุญย่อมได้อานิสงส์ของการกระทำนั้นเล็กน้อย ได้บุญไม่เต็มที ฝ่ายผู้ที่ได้รับส่วนบุญที่ญาติแผ่ไปให้ก็คงได้รับไม่เต็มที่เช่นเดียวกัน

2.2.8 เหตุที่ทำให้เกิดเป็นเปรต

การที่มนุษย์ทั้งหลาย จะได้ไปเกิดเป็นเปรต เสวยความทุกข์ทรมาน เพราะความอดอยาก ได้รับความกระหายอย่างแสนสาหัสนั้น ใช้ว่าจะไปเกิดเองโดยมิต้องอาศัยเหตุปัจจัยอะไร

การที่มนุษย์ทั้งหลายจะต้องไปเกิดเป็นเปรต มีชีวิตอยู่ในอบายภูมิหลังจากละโลกไปแล้ว ก็เพราะมีเหตุมีปัจจัย หรือปฏิบัติอันยังสัตว์ให้ไปถึงเปรตนั้น ได้แก่ อกุศลกรรมบถ กล่าวคือ ความชั่วที่ทำไว้ทางกาย วาจา ใจ เช่นเดียวกับเหตุปัจจัยอันเป็นปฏิบัติให้ไปสู่สุคติตามที่กล่าวมาแล้วเหมือนกัน แต่เพื่อให้เข้าใจได้อย่างแม่นยำ จึงขอแนะนำอกุศลกรรมบถมากกว่าชั่วไว้อีกครั้งหนึ่ง ดังนี้

อกุศลกรรมบถ 10 ประการ

ก. กายกรรม หรือ การทำบาปทางกาย มี 3 คือ

1. ฆ่าสัตว์
2. ลักทรัพย์
3. ประพฤติผิดในกาม

ข. วาจิกรรม หรือ การทำบาปทางวาจา มี 4 คือ

1. พูดเท็จ
2. พูดส่อเสียด
3. พูดคำหยาบ
4. พูดเพ้อเจ้อ

ค. มโนกรรม หรือ การทำบาปทางใจ มี 3 คือ

1. โลภอยากได้ของเขา
2. พยาบาทปองร้ายเขา
3. มีฉันทิภูมิลึ เห็นผิดจากคลองธรรม

เมื่อผู้ใดประพฤติกุศลกรรมบถ 10 ประการนี้ ผู้นั้นชื่อนำตนเดินไปตามปฏิบัติทางไปสู่โลกเปรตแล้ว และเมื่อเขาขาดใจตายไปจากมนุษย์โลกนี้ หากว่ากุศลกรรมนั้น สามารถนำเขาไปสู่นิรยภูมิ คือโลกนรกได้ เขาก็จักต้องไปเสวยทุกข์โทษอยู่ในนรกก่อน พอสิ้นกรรมพ้นจากนรกแล้ว เศษบาปยังมี จึงจะไปเกิดเป็นเปรตต่อในภายหลัง นี่จำพวกหนึ่ง

อีกจำพวกหนึ่งนั้นมีอกุศลกรรมบางเบาไม่ถึงขั้นที่จะต้องตกนรกก็ไม่ต้องไปผ่านแดนนรก แต่จะตรงไปเกิดในโลกเปรตเลยทันที ซึ่งในกรณีหลังนี้มีข้อที่ควรระวังไว้ ดังต่อไปนี้

เมื่อมนุษย์ผู้มีจิตไม่บริสุทธิ์ ประพฤติกุศลกรรมทั้งหลาย ซึ่งเป็นการนำตนให้เดินไปตามปฏิบัติทางไปสู่เปรตติวิสัยแล้ว ในขณะที่จะขาดใจตายจากมนุษย์ไปผุดเกิดเป็นเปรตนั้น ย่อมจะมีเหตุการณ์อันแสดงว่าตนจักได้ไปเกิดเป็นเปรตแน่ๆ คือ **คตินิมิต** ซึ่งบ่งบอกถึงคติแห่งโลกเปรตที่ตนจักต้องไปเกิด เช่น บางทีให้เห็นเป็นหุบเขาหรือถ้ำอันมืดมิด เป็นสถานที่เงียบวิเวกวังเวงและปลอดภัย บางทีให้เห็นเป็นเกลบและข้าวลีบมากมาย ให้รู้สึกหิวโหยอาหารและกระหายน้ำเป็นกำลัง บางทีให้เห็นเป็นน้ำเลือนน้ำหนองน่ารังเกียจสะสมอืดเสียเป็นยิ่งนัก และให้เห็นไปว่าตนได้ดื่มกินน้ำเลือนน้ำหนองเหล่านั้นเป็นอาหาร

ภาพเหล่านี้มาปรากฏให้เห็นอย่างชัดเจนแจ่มใสในมโนทวารคือทางใจ จิตยึดเหนี่ยวไว้เป็นอารมณ์ เมื่อดับจิตตายลงไปในขณะนั้น ก็น้อมนำไปเกิดในทุคติภูมิ คือ เกิดเป็นเปรต ต้องเสวยทุกข์เวทนาตามสมควรแก่กรรมชั่วที่ตนได้ทำไว้ เพราะคตินิมิตเหล่านี้เป็นเครื่องชี้ให้รู้ว่า เขาผู้นั้นจะต้องไปเกิดเป็นเปรตอย่างแน่นอน และเมื่อเขาได้ไปเกิดเป็นเปรตแล้ว เป็นอันแสดงว่า บัดนี้ เขาผู้ประพฤติกุศลกรรม ซึ่งนำตนเดินไปตามปฏิบัติทางไปสู่เปรตอสุรกาย ได้บรรลุถึงถิ่นที่ต้องไปอย่างเที่ยงแท้แล้ว

สรุปสาระสำคัญของเปตติวิสัยภูมิ

เปตติวิสัยภูมินั้น พระสัมมาสัมพุทธเจ้าตรัสเปรียบเทียบไว้ว่า เหมือนกับต้นไม้ในพื้นดินอันไม่เสมอ มีใบอ่อนและใบแก่ โปรงเบา มีร่มเงาอันโปรง เป็นสถานที่ที่ไม่น่ารื่นรมย์ เพราะแห้งแล้งเต็มไปด้วยความร้อน เมื่อบุคคลใดบุคคลหนึ่งประพฤติกุศลกรรมนำชีวิตของตนไปในทางอกุศลกรรม ผู้นั้นชื่อนำตนไปสู่ปฏิบัติทางไปสู่ดินแดนอันหาความสุขสบายมิได้ คือ เปตติวิสัยภูมินั่นอย่างแน่นอน

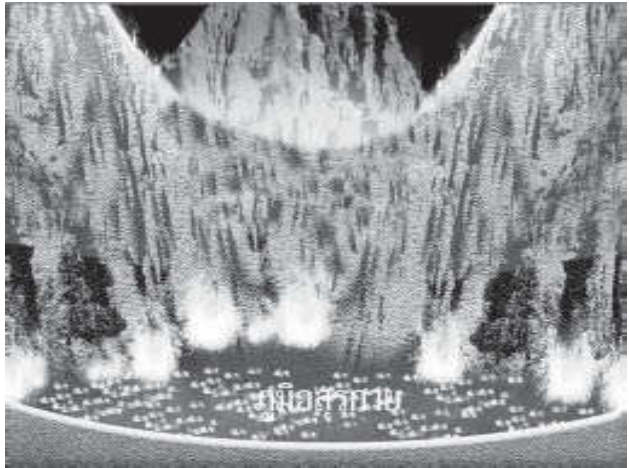
นักศึกษาลองย้อนกลับมานึกถึงตัวเราบ้าง เราท่านทั้งหลาย ผู้มีโชคเกิดมาเป็นมนุษย์ พบพระพุทธศาสนาในชาตินี้ เมื่อได้รับฟังคำชี้แจงคำบอกเล่าจากองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าผู้ทรงไว้ซึ่งพระญาณอันวิเศษสุดของเราเช่นนี้แล้ว การที่จะมงายประพฤติกุศลกรรมอันเป็นบาปหยาบช้าลามกทั้งหลายไปด้วยความดีใจ เพราะอำนาจแห่งทิฐิมานะ ไม่เชื่อมั่นในคำของพระพุทธองค์ แล้วเดินทางเซซังไปสู่ดินแดนแห่งต้นไม้แห้งโกร่น ที่มีแต่ความแห้งแล้งทรมาน คือ แดนเปรตอสุรกายนั้น ย่อมเป็นการไม่สมควร ดังนั้น ควรนำตนหลีกออกจากทางอันชั่วช้าเลวทรามนั้นเสียโดยรวดเร็ว ก่อนที่เราจะลาจากโลกนี้ไป

2.3 อสุรกายภูมิ

เมื่อนักศึกษาได้ทำความรู้จักกับเปรตกันไปแล้ว ยังมีสัตว์อีกประเภทหนึ่งที่น่าสนใจ และมีลักษณะคล้ายคลึงกับเปรตมาก คือ อสุรกาย จนบางครั้งทำให้เราเข้าใจสับสนจนไม่สามารถแยกแยะได้ว่า

ตัวไหนเป็นเปรต ตัวไหนเป็นอสุรกาย ในหัวข้อนี้ นักศึกษาจะได้ทำความเข้าใจในเรื่องของอสุรกาย จนสามารถแยกแยะได้ว่า เปรตและอสุรกาย แตกต่างกันอย่างไรร

อสุรกายภูมิ จัดเป็นอบายภูมิอันดับที่ 3 เป็นปรโลกฝ่ายทุคติ ที่ชื่อว่า อสุรกายภูมิ เพราะเป็นสถานที่ปราศจากความร่าเริง ลัทธิที่ละโลกจากอติภาพที่เป็นมนุษย์ไปเป็นอสุรกายก็ดี หรือหมดกรรมจากมหานรกมาเป็นอสุรกายก็ดี ย่อมไม่ได้รับความบันเทิงใจ ไม่มีความสนุกสนานร่าเริง อย่างโลกมนุษย์ จะต้องได้รับทุกขเวทนาอย่างเผ็ดร้อนจากผลกรรมชั่วที่ตนกระทำไว้ครั้งเป็นมนุษย์ เป็นระยะเวลาที่ยาวนานทีเดียว แต่ถึงอย่างนั้นก็ยังทุกข์ทรมานเบาบางกว่าในมหานรก อุสสทนรก และยมโลกมาก



2.3.1 ที่ตั้งของอสุรกายภูมิ

อสุรกายมีรูปร่างลักษณะคล้ายเปรต เวทนาที่ได้รับก็คล้ายคลึงกันมาก แม้แต่ที่อยู่อันเป็นที่ตั้งของภูมิอสุรกายก็อยู่ที่เดียวกัน คือ อยู่ใต้เขาลิเนรุ อยู่ในชอกเขากั้นชั้นหนึ่ง อยู่ในภูมิเดียวกับเปรต

2.3.2 ลักษณะความเป็นอยู่ของอสุรกาย

เมื่อกล่าวถึงชีวิตความเป็นอยู่ของอสุรกายทั้งหลาย มีชีวิตอยู่อย่างแสนลำเค็ญเช่นเดียวกับเหล่าเปรตส่วนมาก เช่น อสุรกายบางตนมีสรีระร่างกายน่าเกลียดพิลึกเพราะมีกายฝ่ายพอม ตัวสูงชะลูดนับได้เป็นร้อยเป็นพันวาขึ้นไป เนื้อและโลหิตในสรีระร่างกายดูเหมือนไม่มีลัคนิด มีแต่หนังหุ้มกระดูก เหมือนสัตว์ตายซาก ประดุจดั่งใบไม้แห้ง กลิ่นตัวเหม็นสาบเหม็นสาบสุดประมาณ มีดวงตาเล็กเท่ากบตาของปูที่เราเห็นกันอยู่ในมนุษย์โลก และตาไม่ได้ตั้งอยู่ที่ใบหน้าเหมือนอย่างตาของมนุษย์เรา แต่ว่าตั้งอยู่บนศีรษะตรงกระหม่อม มีปากเล็กมาก ประมาณเท่ารูเข็ม อยู่บนศีรษะกลางกระหม่อมใกล้ๆ กับดวงตา

นอกจากจะมีรูปร่างแปลกพิลึกน่าทุเรศดังกล่าวมาแล้ว อสุรกายทั้งหลายยังมีความเป็นอยู่อย่าง แสนจะลำบากยากเย็น ต้องเผชิญกับความหิวกระหายอยู่ตลอดเวลา ด้วยการแสวงหาอาหารนั้น เป็นไปด้วยความยากลำบาก เพราะความที่มีตาเล็ก ไม่สมกับร่างที่สูงชะลูด มีหน้าซำยังตั้งอยู่บนศีรษะกลางกระหม่อมเสียอีก ทำให้มองเห็นอาหารได้ยาก แม้เมื่อพบเจออาหารตามอสุรกายวิสัยแล้ว จะกินอาหารแต่ละครั้งก็ยังลำบากเพราะว่าปากตั้งอยู่กลางกระหม่อมบนศีรษะ เวลาจะบริโภคอาหารจึงต้องเอาหัวปักลงมาข้างล่างเอาตีนชี้ฟ้า ต้องตั้งท่าอย่างนี้จึง



จะกินอาหารได้ และกว่าอาหารจะเข้าปากไปได้ก็สุดแสนลำเค็ญเพราะว่ามีปากเท่ารูเข็มเท่านั้นเอง ต้องเสวยกรรมเป็นอสุรกายสัตว์อันน่าสงสาร ทนทุกข์ทรมานเพราะความหิวกระหายอยู่อย่างนี้ นับเป็นเวลาหลายพันหลายหมื่นปี จนกว่าจะสิ้นอกุศลกรรมที่ตนทำไว้

2.3.3 เหตุที่ทำให้เกิดเป็นอสุรกาย

การเกิดมาเป็นอสุรกายมีความทุกข์ทรมานถึงเพียงนี้ ก็เพราะผลแห่งการกระทำเมื่อครั้งเกิดเป็นมนุษย์ อกุศลกรรมที่ทำให้เกิดมาเป็นอสุรกาย คือ ความโลภ ความอยากได้ของผู้อื่นในทางมิชอบ เช่น เมื่อครั้งเป็นมนุษย์มีความโลภเกิดขึ้น ทำการประกอบทุจริตกรรมด้วยการปล้นลักขโมย หรือกระทำการฉ้อโกงทรัพย์สินสมบัติของผู้อื่น โดยไม่รู้จักประกอบอาชีพทำมาหากิน เห็นผู้อื่นมีทรัพย์สินสมบัติก็เกิดริษยาปรารถนาจะทำลายล้าง หรืออยากจะได้มาเป็นสมบัติของตน แล้วลงมือประกอบอกุศลกรรมเพื่อจะให้ได้มาซึ่งสมบัติอันตนปรารถนา

หรือมิฉะนั้น ก็เป็นคนละโมภโลภมากจนหน้ามืด ฉ้อโกงเอาทรัพย์สินอันเป็นของสงฆ์ ซึ่งผู้มีศรัทธาอุทิศถวายสงฆ์ ให้เป็นสังฆทาน หรือเห็นเขาขุดบ่อขุดสระ สร้างสาธารณสถานสำหรับคนทั่วไป ก็อยากจะได้เอามาเป็นของตน เมื่อไม่ได้ก็หาทางทำลายล้าง ไม่ให้ผู้อื่นบริโภคใช้สอยด้วยความริษยา เป็นพาลโดยแท้ ครั้นแตกกายทำลายชิ้นร์ อกุศลกรรมเหล่านี้ก็จุดกระชากลากลงไปเกิดในนรก ต้องหมกไหม้อยู่ด้วยไฟนรกสิ้นกาลช้านาน ครั้นพ้นจากนรกแล้วเศษบาปยังไม่สิ้นจึงต้องมาถือกำเนิดเกิดในภูมิอสุรกายนี้ ต้องเสวยทุกข์เวทนายาวนานไปจนกว่าจะสิ้นกรรม

2.3.4 ความแตกต่างระหว่างเปรตกับอสุรกาย

ตามที่กล่าวมานี้ จะเห็นได้ว่า อสุรกายสัตว์นี้ มีภาวะที่ละม้ายเหมือนกับเปรตเป็นส่วนมาก ทั้งชีวิตความเป็นอยู่ และอกุศลกรรมที่เขาได้ทำไว้แต่ชาติปางก่อน ทั้งนี้เพราะว่า ภูมิทั้ง 2 นี้ ใกล้ชิดติดกันมาก ฉะนั้นจึงมีชื่อเรียกติดต่อกันไปว่า เปรตอสุรกาย แต่จะอย่างไรก็ตาม เปรตกับอสุรกายนี้มีความแตกต่างกัน พอที่จะสังเกตได้ดังนี้

1. สัตว์ทั้งหลายที่ไปเกิดในโลกเปรตนี้ นอกจากต้องเสวยผลแห่งกรรมชั่วที่ตัวเองทำไว้ มีลักษณะการต่างๆ ตามประเภทแห่งกรรมที่ชักนำมาให้บังเกิดเป็นเปรตแล้ว ยังต้องประสบทุกข์เวทนา เพราะความอดอยากอาหารเป็นส่วนมาก ตลอดเวลาไม่ได้กินอาหารเลย ต้องเสวยความทุกข์ทรมานถูกความโหยหิวเข้าครอบงำอย่างเหลือประมาณ กรรมยังไม่สิ้นตราบใด ก็ต้องได้รับความโหยหิวอยู่ตราบนั้น

2. สัตว์ทั้งหลายที่ไปบังเกิดในโลกอสุรกายนี้ ย่อมประสบทุกข์เวทนา เพราะความหิวกระหายน้ำเป็นส่วนมาก แท้จริงสัตว์ทั้งหลายในอสุรกายภูมินั้นเพราะวิบากแห่งอกุศล แม้น้ำที่จะหยดถูกปลายลิ้น ว่าจะให้เปียกสักนิดก็ไม่มีเลย ตลอดเวลา 2-3 พุทธรันดร บางครั้งเห็นบ่อ บึง แม่น้ำ ก็มีความปีติยินดีว่าจะได้ดื่มน้ำนั้น พยายามตะเกียกตะกายไป แต่พอไปถึงบ่อน้ำนั้น ก็กลับกลายเป็นเพลิงลุกโพล่งเผาเรณตนทุกข์ทรมานมาก หรือบางทีก็กลับกลายเป็นแผ่นศิลาอันแห้งผาก อสุรกายเหล่านั้นก็มีจิตเหือดแห้ง เพราะกระหายน้ำต้องเสวยทุกข์เวทนาเพราะความกระหายน้ำอยู่อย่างนี้จนกว่าจะสิ้นอกุศลกรรมที่ทำไว้แต่ปางก่อน

จากข้อความที่กล่าวมานี้ นักศึกษาคงพอจะเห็นความแตกต่างระหว่างเปรตกับอสุรกายบ้าง โดยรูปลักษณ์แล้ว เปรตกับอสุรกายมีความคล้ายกันมาก แต่ว่าอสุรกายนั้นจะมีรูปร่างที่พิลึกประหลาดมากกว่า อย่างไรก็ตาม บางครั้งก็ยากที่จะแยกให้เห็นความแตกต่างได้ ในการพิจารณาจึงให้ดูที่ลักษณะของทุกขเวทนาที่ได้รับ ความทุกข์ทรมานของเปรตนั้น เนื่องมาจากความหิว ความอดอยากเข้าครอบงำเป็นหลัก ส่วนอสุรกายนั้น มีความทุกข์ทรมานเพราะความกระหายน้ำเป็นหลัก ลัตว์ในภูมิทั้ง 2 นี้ ต้องประสบกับความลำบากในการครองชีวิตอย่างแสนสาหัส เพราะว่าเขาเป็นสัตว์ในอบายภูมิ คือ ภูมิที่มีแต่ความชั่วร้าย ไม่มีความสุขนั่นเอง

นักศึกษาคงจะรู้จักอสุรกายภูมิมากขึ้นแล้ว ทั้งรูปร่างลักษณะ ความเป็นอยู่ กรรมที่ทำให้เกิดมาเป็นอสุรกาย และความแตกต่างระหว่างเปรตกับอสุรกาย ดังนั้น การกระทำของเรามีผลต่อการไปสู่อบายมีนรก เปรต อสุรกายทั้งสิ้น แม้อสุรกายจะมีความทุกข์ทรมานที่น้อยกว่าก็ตาม เพราะฉะนั้นชีวิตมีเวลาจำกัด ทุกวินาทีต้องละชั่ว ทำดี ทำจิตให้ผ่องใส เพื่อจะได้พ้นภัยจากอบายกันทุกคน

2.4 ตีรจฉานภูมิ

นักศึกษาได้ทำความเข้าใจเรื่องของอบายภูมิมาได้ 3 หัวข้อแล้ว ลำดับต่อไปนักศึกษาได้ทำความเข้าใจรายละเอียดของอบายภูมิลำดับสุดท้าย คือ ตีรจฉานภูมิ อันเป็นหนึ่งในอบายภูมิ 4 จัดอยู่ในปรโลกฝ่ายทุคติภูมิ

ตีรจฉานภูมิ คือ โลกของสัตว์ผู้ไปโดยขวาง คือเวลาจะเดินทางไปไหนมาไหนต้องไปโดยอาการขวางลำตัว ออกขนานไปกับพื้น ต้องคว่ำอกไป เช่น สุนัข แมว หนู ไก่ เป็ด งู ปลา เป็นต้น นอกจากร่างกายต้องไปอย่างขวาง หรืออีกนัยหนึ่งว่า มีจิตใจที่ขวางอีกด้วย คือขวางจากมรรคผลนิพพาน แม้จะทำความดีเท่าไร ก็ไม่สามารถบรรลุมรรคผลนิพพานในชาตินั้นได้ อย่างมากที่สุดก็ได้เพียงทำให้ใจให้เสื่อมใส ละโลกแล้วไปสวรรค์เท่านั้น

2.4.1 ที่ตั้งของตีรจฉานภูมิ

สัตว์ที่ไปเกิดเป็นเดียรจฉาน เราสามารถมองเห็นรูปร่างลักษณะได้ชัดเจน ไม่เหมือนกับเปรตหรืออสุรกาย ที่ไม่สามารถมองเห็นด้วยตาเนื้อได้ สัตว์เดียรจฉานบางชนิดมีความคุ้นเคยกับมนุษย์ เพราะอาศัยอยู่ด้วยกัน แต่โดยสภาพรวมๆ แล้ว สัตว์เดียรจฉานอาศัยอยู่ไม่เป็นที่ และไม่มีที่อยู่เป็นของตนเองโดยเฉพาะ ไม่เหมือนสัตว์ที่ไปเกิดในนรก



สัตว์นรกทั้งหลายนั้นมีสถานที่อยู่เป็นชุม สัตว์ถ้าทำบาปหนักก็ไปตกนรกชุมใดชุมหนึ่ง ต้องเสวยผลแห่งกรรมชั่วของตนในนรกชุมนั้น ถ้าบาปยังมีก็ไปเกิดในชุมอื่นต่อไป เมื่อหมดกรรมแล้ว จึงจะไปเกิดในภูมิอื่นต่อไปตามยถากรรม แต่สัตว์ที่เกิดในไตรภพภูมินี้ไม่ใช่อย่างนั้น ต้องเที่ยวอยู่ไปมาบนพื้นดิน ในป่า ในน้ำ บนโลกมนุษย์นี้ ซึ่งนักศึกษาคงทราบดีอยู่แล้วว่า มีสัตว์เดียรัจฉานอยู่มากมาย ที่เราทั้งหลายได้เห็นกันอยู่โดยทั่วไป

2.4.2 ความเป็นอยู่ของสัตว์เดียรัจฉาน

หากจะกล่าวถึงความเป็นอยู่ของสัตว์เดียรัจฉานแล้ว สัตว์เดียรัจฉานมีความเป็นอยู่ที่ลำบากยากเข็ญกว่ามนุษย์มากนัก เพราะมีภัยแห่งชีวิตรอบด้าน การที่สัตว์จะมีชีวิตอยู่รอดไปแต่ละวันนั้น แสนจะลำบากยากเย็น เป็นชีวิตที่ตกต่ำแสนจะอาภัพ ได้รับแต่ความไม่สบายรอบด้าน ต้องแสวงหาอาหารกินตลอดเวลา กว่าจะได้อาหารมากก็ต้องแก่งแย่งกันอย่างดุเดือด มีความหวาดระแวงภัยอยู่เป็นนิตย์ ไม่ว่าจะเป็นภัยจากมนุษย์คอยตี คอยฆ่า ภัยจากสัตว์ใหญ่กว่าคอยขบกัด สารพัดจะต้องทนทุกข์ทรมาน และต้องเป็นสัตว์เดียรัจฉานอยู่อย่างนี้ไปจนกว่าจะสิ้นกรรมที่ทำไว้ ไม่ใช่จะตายเกิดในชาติเดียวเท่านั้น แต่ต้องตายเกิดนับภพนับชาติไม่ถ้วน เป็นสัตว์ชนิดนั้นซ้ำแล้วซ้ำอีก แล้วแต่กรรมที่ตนกระทำไว้

ถึงแม้โลกของสัตว์เดียรัจฉานนี้ จะมีทุกข์ทรมานเรื่องการหาอาหาร เรื่องความหวาดระแวงในการดำรงชีวิต แต่ก็ยังมีความโชคดีกว่าสัตว์นรก เปรต อสุรกาย ที่ต้องเสวยผลแห่งกรรมอย่างเผ็ดร้อน ถูกทรมานอยู่ตลอดเวลา ยังพอจะมีความน่าชื่นชมยินดีอยู่บ้าง เพราะมีอกุศลเบาบางกว่าบ้าง เป็นเศษกรรมแล้ว แม้จะต้องประสบความลำบากอย่างไร ก็ยังมีความน่ายินดีอยู่ 3 ประการ

1. กามสัญญา รู้จักเสวยกามคุณ
2. โจรสัญญา รู้จักกิน (รวมถึงรู้จักนอนด้วย)
3. มรณสัญญา รู้จักกลัวตาย

ไตรภพภูมิจึงมีความหมายได้อีกอย่างหนึ่งว่า เป็นโลกของสัตว์ที่มีความยินดีในเหตุ 3 ประการ

ส่วน**ธรรมสัญญา** ความรู้จักผิด ชอบ ชั่ว ดี หรือรู้จักกุศล อกุศลนั้น สัตว์เดียรัจฉานทั้งหลายไม่มีเลย เว้นแต่สัตว์เดียรัจฉานบางจำพวก เช่น โปธีสัตว์ จึงจะมีธรรมสัญญาปรากฏได้ แต่ไม่ใช่จะหาง่ายในโลกนี้

2.4.3 ประเภทของสัตว์เดียรัจฉาน

สัตว์เดียรัจฉานมีจำนวนมากมายเหลือประมาณ มากกว่ามนุษย์มากนัก อยู่บนบกเหมือนมนุษย์ก็มี อยู่ในน้ำก็มี และมีมากกว่าอยู่บนบกเสียอีก รูปร่างก็แตกต่างกันสุดจะพรรณนา ขนาดของสัตว์เดียรัจฉานมีตั้งแต่ใหญ่โตมาก เช่น ช้าง และขนาดเล็กจนแทบจะมองไม่เห็นก็มี จากตำราทางพระพุทธศาสนา มีการจำแนกประเภทของสัตว์เดียรัจฉานออกเป็น 4 ชนิด คือ

1. **อปทติรัจฉาน** คือ จำพวกเดียรัจฉานที่ไม่มีขาเลย ได้แก่ ปลา งู ไส้เดือน เป็นต้น
2. **ทวิปทติรัจฉาน** คือ จำพวกเดียรัจฉานที่มี 2 ขา ได้แก่ นก เป็ด ไก่ เป็นต้น
3. **จตุปทติรัจฉาน** คือ จำพวกเดียรัจฉานที่มี 4 ขา ได้แก่ ช้าง ม้า โค กระบือ เป็นต้น
4. **พหุปทติรัจฉาน** คือ จำพวกเดียรัจฉานที่มีขามาก ได้แก่ กุ้ง แมงมุม ตะขาบ กิ้งกือ เป็นต้น

ในเรื่องการแยกประเภทของสัตว์นั้น นักวิทยาศาสตร์ยังสามารถแยกได้อีกหลายแบบ แล้วแต่หลักการและการนำไปใช้งาน เช่น แยกเป็น 2 ชนิด เป็นสัตว์บก สัตว์น้ำ หรือ 3 ชนิด เช่น สัตว์บก สัตว์น้ำ สัตว์ครึ่งบกครึ่งน้ำ แต่จากข้อความที่กล่าวมาข้างต้น ใช้หลักการแยกชนิดจากจำนวนขาของสัตว์ ซึ่งก็เป็นวิธีการแยกประเภทที่ง่ายมาก ถ้านักศึกษาปรารถนาที่จะจำแนกประเภทของสัตว์ที่เห็นอยู่ทั่วไป นักศึกษาก็สามารถทำได้ไม่ยาก โดยอาศัยหลักการนี้จัดกลุ่มของสัตว์ได้

2.4.4 เหตุที่ทำให้เกิดเป็นสัตว์เดียรัจฉาน

เหล่าสัตว์ที่มาจากดิรัจฉานภูมินี้ เพราะอำนาจแห่งเศษบาปอกุศลที่ตนได้กระทำไว้แต่ปางก่อน ส่วนใหญ่มาจากกิเลสตระกูลโมหะ คือ ความไม่รู้ตามความเป็นจริง เช่น หลงยึดติดกับบุคคล หรือทรัพย์สมบัติ เมื่อจิตผูกพันกับทรัพย์ กับบุคคล ครั้นละโลกแล้วก็มีโอกาสเกิดเป็นสัตว์เดียรัจฉานเฝ้าสมบัติอยู่ในที่นั้นได้

อีกพวกหนึ่ง เพราะเคยทำอกุศลกรรมไว้ในชาติก่อน ได้รับผลแห่งกรรมชั่วในนรก เมื่อพ้นกรรมจากนรกแล้ว เศษกรรมก็นำให้มาเป็นสัตว์เดียรัจฉาน หรือบางพวกเมื่อใช้กรรมในนรกแล้ว ต้องไปเกิดเป็นเปรตและอสุรกายก่อน เมื่อเศษกรรมเบาบางลงจึงมาเกิดเป็นสัตว์เดียรัจฉาน และมักจะเกิดเป็นเดียรัจฉานซ้ำๆ อยู่หลายชาติ เป็นชนิดเดิมบ้าง บางทีก็เปลี่ยนชนิด มีโอกาสทำกุศลกรรมน้อยมาก

ถึงแม้จะมีโอกาสทำกุศลได้น้อย แต่นับว่าโชคดีกว่าอบายภูมิทั้ง 3 ชั้น คือ นรก เปรต อสุรกาย ที่ไม่มีโอกาสได้ทำกุศล โอกาสในการทำกุศลแม้เพียงนิด แต่ยังพอเป็นความหวังให้ได้เกิดใหม่ในสุคติภูมิได้ดังตัวอย่างในสมัยพุทธกาล เรื่องนางสามาวดี ซึ่งขอนำเสนอโดยสรุปย่อดังนี้

ครั้งหนึ่ง ก่อนพระศาสดาของเราจะมาบังเกิด มีชายคนหนึ่ง มีอาชีพเป็นคนเลี้ยงโค เขาได้เลี้ยงสุนัขไว้ตัวหนึ่ง สุนัขนี้เป็นสุนัขแสนรู้ ชายผู้นี้มีความเลื่อมใสในพระปัจเจกพุทธเจ้า จึงได้นิมนต์ท่านมาฉันภัตตาหารในเรือนของตนเป็นประจำ ในภายหลังชายคนนี้ไม่สะดวก จึงส่งสุนัขนี้ไปหาพระปัจเจกพุทธเจ้า เพื่อเป็นสัญญาณว่า ให้ไปฉันในเรือนของตน สุนัขก็จะนำทาง และช่วยไล่สัตว์ร้ายในระหว่างทาง ในกาลต่อมาใกล้ฤดูกาลเข้าพรรษา พระปัจเจกพุทธเจ้ามารับบาตร คนเลี้ยงโคได้ถวายผ้าสำหรับทำผ้าไตรได้ 3 ผืน และกล่าวกับพระปัจเจกพุทธเจ้าว่า “ท่านเจ้าข้า ถ้าท่านชอบใจ ก็โปรดอยู่เสียในที่นี้แหละ แต่ถ้าไม่ชอบใจ ก็โปรดไปได้ตามสบาย” พระปัจเจกพุทธเจ้ามีทิทาทว่าจะไป คนเลี้ยงโคจึงไปส่ง สุนัขนี้รู้ว่าพระปัจเจกพุทธเจ้าจะไป ก็ตามไปส่ง พระปัจเจกพุทธเจ้าก็เหาะไปจบลงสาวยตา เนื่องจากสุนัขมีความรักในพระปัจเจกพุทธเจ้ามาก จึงเห่าหอนด้วยความรักจนขาดใจตาย เมื่อตายแล้วก็ไปบังเกิดบนสวรรค์ชั้นดาวดึงส์

ตัวอย่างที่นำเสนอนี้เป็นเพียงตัวอย่างหนึ่งที่ยืนยันว่า แม้สัตว์เดียรัจฉานจะมีโอกาสในการทำความดีน้อย แต่ไม่ได้หมายความว่า จะเป็นไปไม่ได้ที่จะมีโอกาสไปเกิดเป็นเทวดา เป็นมนุษย์ หรืออยู่ในภูมิที่ดีกว่าเดิม

นักศึกษาจะเห็นได้ว่า ชีวิตของสัตว์เดียรัจฉานเป็นชีวิตที่ทุกข์ทรมาน น่าสงสาร หาความสุขได้ยากที่เป็นผลเช่นนี้ ก็เพราะผลแห่งกรรมชั่วที่ตนกระทำไว้ในอดีตทั้งสิ้น เมื่อทราบอย่างนี้แล้ว นักศึกษาต้องระมัดระวังการกระทำของตนให้มาก ให้หมั่นละชั่ว ทำดี ทำจิตให้เลื่อมใสมากๆ เมื่อละจากโลกนี้ไปจะได้ไม่ต้องไปทนทุกข์ทรมานในเดียรัจฉานภูมินี้เลย